

Briuselis, 2018 m. balandžio 18 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2018/0095 (NLE)

7974/18
ADD 1

WTO 78
SERVICES 27
FDI 14
COASI 95

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2018 m. balandžio 18 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI- MIKKELSENI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2018) 194 final - ANNEX 1
Dalykas:	Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Singapūro Respublikos investicijų apsaugos susitarimo sudarymo PRIEDAS

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2018) 194 final - ANNEX 1.

Priedama: COM(2018) 194 final - ANNEX 1

Bruselis, 2018 04 18
COM(2018) 194 final

ANNEX 1

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo

**dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Singapūro Respublikos investicijų
apsaugos susitarimo sudarymo**

EUROPOS SĄJUNGOS
BEI JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
IR SINGAPŪRO RESPUBLIKOS
INVESTICIJŲ APSAUGOS SUSITARIMAS

EUROPOS SAJUNGA (toliau – Sąjunga),

BELGIJOS KARALYSTĖ,

BULGARIJOS RESPUBLIKA,

ČEKIJOS RESPUBLIKA,

DANIJOS KARALYSTĖ,

VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,

ESTIJOS RESPUBLIKA,

AIRIJA,

KROATIJOS RESPUBLIKA,

GRAIKIJOS RESPUBLIKA,

ISPANIJOS KARALYSTĖ,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,

ITALIJOS RESPUBLIKA,

KIRPO RESPUBLIKA,

LATVIJOS RESPUBLIKA,

LIETUVOS RESPUBLIKA,

LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,

VENGRIJA,

MALTOS RESPUBLIKA,

NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,

AUSTRIJOS RESPUBLIKA,

LENKIJOS RESPUBLIKA,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,

RUMUNIJA,

SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,

SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,

SUOMIJOS RESPUBLIKA,

ŠVEDIJOS KARALYSTĖ bei

JUNGTINĖ DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖ

ir

SINGAPŪRO RESPUBLIKA (toliau – Singapūras),

toliau kartu –

Šalys,

PRIPAŽINDAMOS, kad jų ilgalaikė ir tvirta partnerystė grindžiama bendrais principais ir vertybėmis, išdėstytais Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Singapūro Respublikos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime (toliau – ESSPBS), taip pat pripažindamos jų ekonominių, prekybinių ir investicinių santykių svarbą, be kita ko, kaip išdėstyta Europos Sąjungos ir Singapūro Respublikos laisvosios prekybos susitarime (toliau – ESSLPS);

PAGEIDAUDAMOS toliau stiprinti tarpusavio ryšius, atsižvelgdamos į bendrą tarpusavio ryšių pobūdį ir įsitikinusios, kad šiuo susitarimu bus sukurtos naujos sąlygos Šalių investicijoms toliau plėtoti;

PRIPAŽINDAMOS, kad šiuo susitarimu bus prisidedama prie regioninės ir ekonominės integracijos pastangų ir kad šios pastangos bus skatinamos;

PASIRYŽUSIOS stiprinti tarpusavio ekonominius, prekybinius ir investicinius ryšius, laikydamosi tvaraus vystymosi tikslo ekonominių, socialinių ir aplinkos aspektų, ir skatinti investicijas atsižvelgiant į aukštą aplinkos ir darbuotojų apsaugos lygį ir susijusius tarptautiniu mastu pripažintus standartus bei susitarimus, kurių šalys jos yra;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS savo įsipareigojimą laikytis tvaraus vystymosi ir skaidrumo principų, išdėstytų ESSLPS;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS kiekvienos Šalies teisę priimti priemones, būtinas teisėtiems politiniams tikslams, kaip antai socialiniams, aplinkos apsaugos, saugumo, visuomenės sveikatos ir saugos, kultūrų įvairovės skatinimo ir apsaugos, siekti, ir teisę užtikrinti, kad šios priemonės būtų įgyvendinamos;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS įsipareigojimus, priiimtus pagal 1945 m. birželio 26 d. San Franciske pasirašytą Jungtinių Tautų chartiją, ir atsižvelgdamos į 1948 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos pasirašytoje Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje išdėstytus principus;

PRIPAŽINDAMOS tarptautinės prekybos ir investicijų skaidrumo svarbą ir naudą visoms suinteresuotosioms šalims;

REMDAMOSI atitinkamomis savo teisėmis ir prievolėmis pagal PPO steigimo sutartį ir kitus daugiašalius, regioninius ir dvišalius susitarimus, kurių šalys jos yra, visų pirma ESSLPS,

SUSITARĖ:

PIRMAS SKYRIUS

TIKSLAS IR BENDROSIOS TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šio susitarimo tikslas – laikantis šio susitarimo nuostatų gerinti Šalių tarpusavio investicijų sąlygas.

1.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame susitarime:

1. investicija, kuriai taikomas šis susitarimas – vienos Šalies investuotojui, kuriam taikomas šis susitarimas, kitos Šalies teritorijoje¹ tiesiogiai ar netiesiogiai priklausanti arba jo tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuojama investicija;

¹ Patikslinama, kad investicijos kitos Šalies teritorijoje aprėpia investicijas išskirtinėje ekonominėje zonoje ir žemyniniame šelfe, kaip nustatyta 1982 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje.

investicija – bet koks turtas, kuriam būdingi investicijos bruožai, įskaitant tokius bruožus kaip įsipareigojimas skirti kapitalo ar kitų išteklių, tikėjimasis gauti naudos ar pelno, rizikos prisiėmimas ar tam tikra trukmė. Investicija, be kita ko gali būti:

- a) materialioji ar nematerialioji, kilnojamoji ar nekilnojamoji nuosavybė, įskaitant bet kokias kitas nuosavybės teises, pvz., nuomos, hipotekos, kreditorinio reikalavimo pirmumo teises ir įkeitimo teises;
- b) įmonė, įskaitant filialus, akcijos ir kitokio pavidalo dalyvavimas įmonės kapitale, įskaitant dėl tokio dalyvavimo įgyjamas teises;
- c) obligacijos, skoliniai įsipareigojimai, paskolos ir kitos skolos priemonės, įskaitant jų suteikiamas teises;
- d) kitas finansinis turtas, įskaitant išvestines finansines priemones, ateities sandorius ir pasirinkimo sandorius;
- e) visiško įrengimo, statybos, valdymo, gamybos, koncesijų, pajamų dalijimosi ir kitos panašios sutartys;
- f) reikalavimai dėl pinigų ar kito turto arba kitokio sutartinių įsipareigojimų vykdymo, turinčio ekonominę vertę;

- g) intelektinės nuosavybės teisės¹ ir prestižas ir
- h) licencijos, leidimai ir panašios teisės, suteikiamos pagal vidaus teisę, įskaitant bet kokias koncesijas žvalgyti, plėtoti, išgauti ar naudoti gamtos išteklius².

Investuota graža laikoma investicijomis, o formos, kuria turtas investuojamas ar reinvestuojamas, pasikeitimas neturi poveikio jo priskyrimui investicijoms;

- 2. investuotojas, kuriam taikomas šis susitarimas – vienos Šalies fizinis³ ar juridinis asmuo, investavęs kitos Šalies teritorijoje;

¹ Intelektinės nuosavybės teisėms priskiriama:

- a) visų kategorijų intelektinė nuosavybė, kuriai taikomi Sutarties dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, įtrauktos į PPO steigimo sutarties 1C priedą (toliau – TRIPS sutartis), II dalies 1–7 skirsniai, būtent:
 - i) autorių teisės ir gretutinės teisės;
 - ii) patentai (Sjungos atveju patentais taip pat laikomos teisės, gautos dėl papildomos apsaugos liudijimų);
 - iii) prekių ženklai;
 - iv) dizainas;
 - v) integrinių grandynų topografija;
 - vi) geografinės nuorodos;
 - vii) konfidencialios informacijos apsauga ir
- b) augalų veislių nuosavybės teisės.

² Patikslinama, kad nutartis ar sprendimas pagal teisminę ar administracinę procedūrą savaime nėra investicija.

³ Terminas „fizinis asmuo“ taip pat aprėpia ir Latvijoje nuolat gyvenančius fizinius asmenis, neturinčius Latvijos ar kitos valstybės pilietybės, tačiau pagal Latvijos įstatymus ir kitus teisės aktus turinčius teisę gauti nepiliečio pasą (užsieniečio pasą).

3. Šalies fizinis asmuo – Singapūro arba vienos iš Sąjungos valstybių narių pilietis, kaip nustatyta jų atitinkamuose teisės aktuose;
4. juridinis asmuo – juridinis asmuo, tinkamai įsteigtas ar kitaip organizuotas pagal taikytiną teisę, siekiantis ar nesiekiantis pelno, valdomas privačios ar valstybinės nuosavybės teise, įskaitant bet kokią korporaciją, patiką, ūkinę bendriją, bendrąją įmonę, individualiąją įmonę ar asociaciją;
5. Sąjungos juridinis asmuo arba Singapūro juridinis asmuo – juridinis asmuo, įsteigtas atitinkamai pagal Sąjungos ar Sąjungos valstybės narės arba Singapūro teisę ir turintis registruotą buveinę, centrinę administraciją¹ arba pagrindinę verslo vietą atitinkamai Sąjungos arba Singapūro teritorijoje. Juridinis asmuo nelaikomas Sąjungos juridiniu asmeniu arba Singapūro juridiniu asmeniu, jeigu atitinkamai Sąjungos arba Singapūro teritorijoje turi tik registruotąją būstinę arba centrinę administraciją, nebent atitinkamai Sąjungos arba Singapūro teritorijoje jis vykdytų didelę ūkinės veiklos dalį²;

¹ Centrinė administracija – pagrindinė buveinė, kurioje priimami galutiniai sprendimai.

² ES Šalis pripažįsta, kad sąvoka „veiksminga ir nuolatinė sąsaja su Sąjungos valstybės narės ūkiu“, įtvirtinta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 54 straipsnyje, yra tapati sąvokai „didelė ūkinės veiklos dalis“. Todėl pagal Singapūro teisę įsteigtiems juridiniams asmenims, kurių tik registruotoji būstinė arba centrinė administracija yra Singapūro teritorijoje, ES Šalis šiame susitarime numatytas lengvatas taiko tik tuo atveju, jei tie juridiniai asmenys turi veiksmingą ir nuolatinę sąsają su Singapūro ekonomika.

6. priemonė – įstatymas, teisės aktas, procedūra, reikalavimas ar praktika;
7. Šalies nustatomas arba toliau taikomas režimas ar priemonė¹ – be kita ko, režimas ar priemonės, kurių imasi:
 - a) centrinė, regioninė ar vietos valdžia ir jos institucijos ir
 - b) nevyriausybinės organizacijos, vykdančios centrinės, regioninės arba vietos valdžios arba jos institucijų suteiktus įgaliojimus;
8. grąža – visos sumos, kurias duoda investicijos ar reinvesticijos, arba kurios gautos iš investicijų ar reinvesticijų, įskaitant pelną, dividendus, kapitalo prieaugį, honorarus, palūkanas, mokėjimus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisėmis, mokėjimus natūra ir visas kitas teisėtas pajamas;
9. laisvai konvertuojama valiuta – valiuta, kuria plačiai prekiaujama tarptautinėse valiutų keitimo rinkose ir kuri plačiai naudojama vykdant tarptautinius sandorius;
10. įsisteigimas:
 - a) juridinio asmens įsteigimas, įsigijimas ar turėjimas arba
 - b) filialo ar atstovybės įsteigimas arba turėjimas,

siekiant Šalies teritorijoje sukurti arba palaikyti ilgalaikius ekonominius ryšius, kad būtų galima vykdyti ekonominę veiklą;

¹ Patikslinama, kad Šalys susitaria, kad tokiu režimu ar priemone taip pat gali būti laikomas ir neveikimas.

11. ekonominė veikla – ekonominio pobūdžio veikla, išskyrus oficialių valdžios funkcijų vykdymą, t. y. veiklą, kuri vykdoma nekomerciniais tikslais arba nekonkuruojant su vienu ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų;

12. ES Šalis – Sąjunga arba jos valstybės narės, arba Sąjunga bei jos valstybės narės pagal savo atitinkamas kompetencijos sritis, nustatytas Europos Sąjungos sutartyje ir Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo.

ANTRAS SKYRIUS

INVESTICIJŲ APSAUGA

2.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas investuotojams, kuriems taikomas šis susitarimas, ir investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas, padarytoms pagal taikytiną teisę, nepriklausomai nuo to, ar jos buvo padarytos prieš šio susitarimo įsigaliojimą, ar po jo¹.

2. Neatsižvelgiant į kitas šio susitarimo nuostatas, 2.3 straipsnis (Nacionalinis režimas) netaikomas Šalies teikiamoms subsidijoms ar dotacijoms, įskaitant vyriausybės remiamas paskolas, garantijas ir draudimą.

¹ Patikslinama, kad šis skyrius netaikomas Šalies režimui, kurį ji taikė investuotojams, kuriems taikomas šis susitarimas, ir investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas, prieš šio susitarimo įsigaliojimą.

3. 2.3 straipsnis (Nacionalinis režimas) netaikomas:

- a) valdžios įstaigų vykdomam prekių ir paslaugų pirkimui valdžios įstaigų poreikiams tenkinti, neketinant jų komerciškai perparduoti ar naudoti šias prekes ar paslaugas komercinei prekybai, arba
- b) audiovizualinėms paslaugoms;
- c) veiklai, vykdomai atitinkamoje Šalių teritorijoje vykdant oficialias valdžios funkcijas. Šiame susitarime terminas „veikla, vykdoma vykdant oficialias valdžios funkcijas“ reiškia bet kokią veiklą, išskyrus komerciniais tikslais arba konkuruojant su vienu ar keliais tiekėjais vykdomą veiklą.

2.2 STRAIPSNIS

Investicijos ir reglamentavimo priemonės

1. Šalys dar kartą patvirtina savo teisę savo teritorijoje vykdyti reglamentavimo veiklą taip, kad galėtų siekti teisėtų politikos tikslų, kaip antai susijusių su visuomenės sveikatos apsauga, socialinėmis paslaugomis, valstybiniu švietimu, sauga, aplinka, visuomenės dorove, socialine ar vartotojų apsauga, privatumu ir duomenų apsauga ir kultūrų įvairovės skatinimu bei apsauga.

2. Patikslinama, kad vien tai, kad Šalis imasi reglamentavimo veiklos, taip pat keisdama savo įstatymus, taip, kad neigiamai paveikiama investicija ar daromas poveikis investuotojo lūkesčiams, taip pat susijusiems su pelnu, nereiškia, kad pažeista prievolė pagal šį skyrių.

3. Patikslinama, kad Šalies sprendimas nesuteikti, neatnaujinti ar netęsti subsidijos ar dotacijos:

a) jei pagal vidaus teisę ar sutartį nėra prisiimta jokio konkretaus įsipareigojimo suteikti, atnaujinti ar tęsti subsidiją ar dotaciją arba

b) jei sprendimas priimtas pagal subsidijos ar dotacijos suteikimo, atnaujinimo ar tęsimo sąlygas, jei tokios yra,

nėra šio skyriaus nuostatų pažeidimas.

4. Patikslinama, kad nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nutraukti subsidijos skyrimą¹ ar pareikalauti ją atlyginti, jei taip nurodė kompetentingas teismas, administracinė ginčų sprendimo institucija ar kita kompetentinga institucija², arba nereikalaujama, kad Šalis tai kompensuotų investuotojui.

¹ ES Šalies atveju subsidijoms taip pat priskiriama valstybės pagalba, kaip apibrėžta ES teisėje.

² ES Šalies atveju kompetentingos institucijos, turinčios teisę nurodyti imtis 2.2 straipsnio 4 dalyje nurodytų veiksmų, yra Europos Komisija arba valstybės narės teismas ar ginčų sprendimo institucija, jei taikoma ES valstybės pagalbos teisė.

2.3 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies investuotojams, kuriems taikomas šis susitarimas, ir jų investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas, savo teritorijoje taiko režimą, ne mažiau palankų nei panašiose situacijose tos Šalies taikomas savo investuotojams ir jų investicijoms dėl tų investicijų veikimo, valdymo, veiklos, tęsimo, naudojimo ar naudojimosi jomis, jų pardavimo ar kitokio perdavimo.
2. Neatsižvelgdama į 1 dalį kiekviena Šalis gali nustatyti ar toliau taikyti bet kokią priemonę, susijusią su įmonės veikimu, valdymu, veikla, priežiūra, naudojimu ar naudojimosi ja, jos pardavimu ar kitokiu perdavimu, jei ta priemonė nėra nesuderinama su Šalies įsipareigojimais, nustatytais ESSLPS 8 skyriaus (Paslaugos, įsisteigimas ir elektroninė prekyba) atitinkamai 8-A ir 8-B priedų konkrečių įsipareigojimų sąrašė¹, jei tai:
 - a) priemonė, priimta šio susitarimo įsigaliojimo dieną arba anksčiau;

¹ Susitariama, kad priemonėmis, kurios nėra nesuderinamos su Šalies įsipareigojimais, nustatytais ESSLPS 8 skyriaus (Paslaugos, įsisteigimas ir elektroninė prekyba) atitinkamai 8-A ir 8-B priedų konkrečių įsipareigojimų sąrašė, laikomos bet kokios priemonės, susijusios su bet koku sektoriumi, kuris nėra nustatytas, ir bet kokios priemonės, kurios nėra nesuderinamos su bet kokia sąlyga, apribojimu ar išlyga, nustatytais bet kokio sektoriaus atžvilgiu, atitinkamuose sąrašuose, nepriklausomai nuo to, ar šios priemonės turi poveikio įsisteigimui, kaip apibrėžta ESSLPS 8.8 straipsnio (Terminų apibrėžtys) d punkte.

- b) a punkte minima priemonė, kuri yra tęsiama, pakeičiama ar iš dalies pakeičiama po šio susitarimo įsigaliojimo, su sąlyga, kad po tokio pratęsimo, pakeitimo ar dalinio pakeitimo ta priemonė yra ne mažiau suderinama su 1 dalimi nei iki šių veiksmų galiojusi priemonė, arba
- c) priemonė, nepriskiriama a ar b punktams, su sąlyga, kad ji netaikoma investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas ir kurios padarytos Šalies teritorijoje prieš įsigaliojant tai priemonei, arba netaikoma taip, kad būtų patirta nuostolių ar žalos¹, susijusių su tokiais investicijomis.

3. Neatsižvelgdama į 1 ir 2 dalis Šalis gali nustatyti priemones arba užtikrinti jų vykdymą, kai tokiomis priemonėmis kitos Šalies investuotojams, kuriems taikomas šis susitarimas, ir investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas, nustatomas režimas, mažiau palankus nei panašiose situacijose taikomas savo investuotojams ir jų investicijoms, jei tokios priemonės taikomos ne taip, kad kitos Šalies investuotojai, kuriems taikomas šis susitarimas, ir investicijos, kurioms taikomas šis susitarimas, pirmosios Šalies teritorijoje būtų šališkai ar nepagrįstai diskriminuojami, arba tokiu būdu būtų nustatomi slapti apribojimai investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas, jei tokios priemonės:

¹ Dėl 2 dalies c punkto susitariama, kad nustatant, ar dėl priemonės patirta nuostolių ar kitos žalos, susijusių su investicijomis, kurioms taikomas šis susitarimas ir kurios padarytos prieš įsigaliojant tai priemonei, atsižvelgiama į tokius veiksnius kaip tai, kad Šalis nustatė pakankamą pereinamąjį laikotarpį priemonei įgyvendinti arba prieš jai įsigaliojant kitaip stengėsi atsižvelgti į priemonės poveikį investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas.

- a) būtinos visuomenės saugumui užtikrinti, visuomenės dorovei apsaugoti arba viešajai tvarkai palaikyti¹;
- b) būtinos žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;
- c) susijusios su senkančių gamtos išteklių išsaugojimu, jei tokios priemonės yra taikomos kartu su apribojimais vidaus investuotojams ar investicijoms;
- d) būtinos meninės, istorinės ar archeologinės reikšmės nacionalinėms vertybėms apsaugoti;
- e) būtinos norint užtikrinti atitiktį šio skyriaus nuostatomis neprieštaraujantiems įstatymams ir kitiems teisės aktams, įskaitant nuostatas, susijusias su:
 - i) apgaulės ar sukčiavimo prevencija arba su sutarčių nevykdymo padarinių šalinimu;
 - ii) asmenų privatumo apsauga tvarkant ir teikiant asmens duomenis ir su atskirų įrašų ir sąskaitų konfidencialumo apsauga;
 - iii) sauga;

¹ Išimtis dėl viešosios tvarkos palaikymo gali būti taikoma tik tuo atveju, jei vienam iš esminių visuomenės interesų kyla tikras ir pakankamai didelis pavojus.

- f) skirtos užtikrinti veiksmingą ar teisingą¹ tiesioginių mokesčių, taikomų kitos Šalies investuotojams ar investicijoms, taikymą ar surinkimą.

¹ Priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą ar teisingą tiesioginių mokesčių taikymą ar surinkimą, apima priemones, kurių Šalis imasi pagal savo mokesčių sistemą, kurios:

- a) taikomos investuotojams nerezidentams ar investicijoms, pripažįstant, kad nerezidentams taikoma mokesčio prievolė nustatoma atsižvelgiant į apmokestinamuosius objektus, kurių kilmės teritorija yra Šalies teritorija arba kurios yra Šalies teritorijoje;
- b) taikomos nerezidentams, siekiant užtikrinti mokesčių taikymą ar surinkimą Šalies teritorijoje;
- c) taikomos nerezidentams arba rezidentams, siekiant užkirsti kelią mokesčių vengimui ar slėpimui, įskaitant reikalavimų laikymosi priemones;
- d) taikomos investicijoms kitos Šalies teritorijoje arba teikiamoms iš kitos Šalies teritorijos, siekiant užtikrinti mokesčių taikymą tokiems vartotojams ar surinkimą iš Šalies teritorijoje esančių šaltinių;
- e) atskiria investuotojus ar investicijas, kuriems taikomi visame pasaulyje apmokestinamiems objektams taikomi mokesčiai, nuo kitų investuotojų ar investicijų, atsižvelgiant į esminius jų mokesčių bazės skirtumus, arba
- f) nustato, priskiria ar paskirsto pajamas, pelną, naudą, nuostolius, išskaitymus ar kreditą asmenims rezidentams ar filialams, arba to paties asmens susijusiems asmenims ar filialams, siekiant apsaugoti Šalies mokesčių bazę.

F punkte ir šioje išnašoje vartojami su mokesčiais susiję terminai ar sąvokos atitinka priemonę taikančios Šalies vidaus teisėje nustatytas mokesčių apibrėžtis ir sąvokas arba tapačias ar panašias apibrėžtis ir sąvokas.

2.4 STRAIPSNIS

Standartinis režimas

1. Kiekviena Šalis kitos Šalies investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas, savo teritorijoje nustato sąžiningą ir teisingą režimą¹ ir užtikrina visišką apsaugą ir saugumą, kaip nustatyta 2–6 dalyse.
2. Laikoma, kad Šalis pažeidė 1 dalyje minėto sąžiningo ir teisingo režimo prievolę, jei viena ar keliomis jos priemonėmis:
 - a) atsisakoma vykdyti teisingumą² baudžiamosiose, civilinėse ir administracinėse bylose;
 - b) iš esmės pažeidžiamas tinkamas teisinis procesas;
 - c) aiškiai elgiamasi šališkai;
 - d) priekabiuojama, verčiama, piktnaudžiuojama galia ar panašiai netinkamai elgiamasi.

¹ Šiame straipsnyje režimu taip pat laikomas režimas, kuris nustatomas investuotojams, kuriems taikomas šis susitarimas, ir kuris tiesiogiai ar netiesiogiai veikia investuotojų, kuriems taikomas šis susitarimas, investicijų, kurioms taikomas šis susitarimas, veikimą, valdymą, veiklą, priežiūrą, naudojimą ar naudojimąsi jomis, jų pardavimą ar kitokį perdavimą.

² Patikslinama, kad vien tai, kad investuotojo, kuriam taikomas šis susitarimas, ieškinys buvo atmestas, nepatenkintas ar nesėkmingas, savaime nelaikoma atsisakymu vykdyti teisingumą.

3. Spręsdama, ar buvo pažeista 2 dalyje nustatyta sąžiningo ir teisingo režimo prievolė, Ginčų sprendimo institucija, kai taikoma, gali atsižvelgti į tai, ar Šalis pateikė investuotojui konkrečios ar vienareikšmės informacijos¹, kad paskatintų jį investuoti, ir taip davė pagrindo teisėtiems investuotojo, kuriam taikomas šis susitarimas, lūkesčiams, ir jis ta informacija pagrįstai rėmėsi, o vėliau Šalis tuos lūkesčius pažeidė².

4. Šalies prašymu arba Komiteto rekomendacija Šalys peržiūri prievolės taikyti sąžiningą ir teisingą režimą turinį, laikydamosi 4.3 straipsnyje (Pakeitimai) nustatytos pakeitimų tvarkos, visų pirma dėl to, ar kitu, 2 dalyje nenurodytu veiksniu taip pat gali būti pažeidžiama sąžiningo ir teisingo režimo prievolė.

5. Patikslinama, kad visiška apsauga ir saugumas susiję tik su Šalies prievole dėl fizinio investuotojų, kuriems taikomas šis susitarimas, ir investicijų, kurioms taikomas šis susitarimas, saugumu.

¹ Patikslinama, kad informacija, pateikta norint įtikinti investuotoją tęsti investicijas, nelikviduoti jų ar jas papildyti kitomis investicijomis, taip pat laikoma informacija investicijoms paskatinti.

² Patikslinama, kad šioje dalyje apibūdintas teisėtų lūkesčių pažeidimas savaime nelaikomas 2 dalies pažeidimu – teisėtų lūkesčių pavertimas niekiniais turi būti tų pačių įvykių ar aplinkybių, dėl kurių buvo pažeista 2 dalis, rezultatas.

6. Jei Šalis, pati ar per bet kokią 1.2 straipsnio (Terminų apibrėžtys) 7 dalyje nurodytą subjektą pateikė konkretų ir aiškiai suformuluotą įsipareigojimą sutartinėje rašytinėje prievolėje¹ kitos Šalies investuotojo, kuriam taikomas šis susitarimas, atžvilgiu dėl to investuotojo investicijos ar tokios investicijos, kuriai taikomas šis susitarimas, atžvilgiu, ta Šalis nepažeidžia to įsipareigojimo ar nedaro jam neigiamo poveikio vykdydama oficialias valdžios funkcijas²:

- a) tyčia arba
- b) taip, kad būtų iš esmės sutrikdyta sutartinėje rašytinėje prievolėje nustatytų teisių ir prievolių pusiausvyra, nebent Šalis suteiktų pagrįstą kompensaciją, kad investuotojas, kuriam taikomas šis susitarimas, ar investicija, kuriai taikomas šis susitarimas, vėl būtų padėtyje, kurioje ji būtų buvusi, jei atitinkamo pažeidimo ar neigiamo poveikio nebūtų padaryta.

7. Kitos šio susitarimo nuostatos pažeidimas ar kito tarptautinio susitarimo pažeidimas savaime nereiškia, kad buvo pažeistas šis straipsnis.

¹ Šioje dalyje sutartinė rašytinė prievolė yra Šalies, pačios ar per bet kokią 1.2 straipsnio (Terminų apibrėžtys) 7 dalyje nurodytą subjektą, raštu sudarytas susitarimas su investuotoju, kuriam taikomas šis susitarimas, ar investicija, kuriai taikomas šis susitarimas, išdėstytas viename ar keliuose dokumentuose, kuriais abiem šalims nustatomos privalomos teisės ir prievolės.

² Šiame straipsnyje laikoma, kad Šalis pažeidžia įsipareigojimą ar daro jam neigiamą poveikį vykdydama oficialias valdžios funkcijas, kai ji tą įsipareigojimą pažeidžia ar daro jam neigiamą poveikį nustatydama ar toliau taikydama pagal vidaus teisę privalomas ar užtikrinamas priemones, arba tokių priemonių nenustatydama.

2.5 STRAIPSNIS

Nuostolių kompensavimas

1. Vienos iš Šalių investuotojams, kuriems taikomas šis susitarimas ir kurie kitos Šalies teritorijoje dėl karo ar kito ginkluoto konflikto, revoliucijos, nepaprastosios padėties, sukilimo, maišto ar riaušių patyrė nuostolių, susijusių su investicijomis, kurioms taikomas šis susitarimas, ta kita Šalis nustato režimą, susijusį su restitucija, žalos atlyginimu, kompensavimu ar kitu atsiskaitymu, ne mažiau palankų nei ta Šalis nustato savo investuotojams ar bet kokios trečiosios šalies investuotojams, priklausomai nuo to, kuris iš jų palankesnis atitinkamam investuotojui, kuriam taikomas šis susitarimas.

2. Nedarant poveikio 1 daliai, Šalies investuotojams, kuriems taikomas šis susitarimas ir kurie bet kokioje iš 1 dalyje nurodytų situacijų patyrė nuostolių kitos Šalies teritorijoje, nes:

- a) jų investiciją, kuriai taikomas šis susitarimas, arba jos dalį rekvizavo kitos Šalies ginkluotosios pajėgos ar valdžios institucijos arba
- b) jų investiciją, kuriai taikomas šis susitarimas, arba jos dalį sunaikino kitos Šalies ginkluotosios pajėgos ar valdžios institucijos, nors tai nebuvo būtina dėl susiklosčiusios padėties,

kita Šalis taiko restituciją ar kompensaciją.

2.6 STRAIPSNIS

Ekspropriacija¹

1. Nė viena iš Šalių tiesiogiai ar netiesiogiai nenacionalizuoja ir neeksproprijuoja kitos Šalies investuotojų, kuriems taikomas šis susitarimas, investicijų, kurioms taikomas šis susitarimas, ar tokioms investicijoms netaiko priemonių, kurių poveikis lygiavertis nacionalizacijai ar ekspropriacijai (toliau – ekspropriacija), išskyrus šiuos atvejus:

- a) dėl viešojo poreikio;
- b) remiantis tinkamu teisiniu procesu,
- c) remiantis nediskriminavimo principu ir
- d) greitai, tinkamai ir veiksmingai sumokant kompensaciją pagal 2 dalį.

2. Kompensacija apskaičiuojama prie investicijos, kuriai taikomas šis susitarimas, sąžiningos rinkos vertės, buvusios iš karto prieš tai, kai apie ekspropriaciją ar numatomą ekspropriaciją tapo viešai žinoma, pridėjus palūkanas, kurių norma turi būti komerciškai pagrįsta ir nustatyta rinkos sąlygomis, atsižvelgiant į laikotarpį nuo ekspropriacijos iki kompensacijos sumokėjimo. Šią kompensaciją turi būti galima veiksmingai realizuoti, laisvai pervesti pagal 2.7 straipsnį (Pervedimas) ir ji turi būti sumokama nedelsiant.

¹ Patikslinama, kad šis straipsnis aiškinamas pagal 1–3 priedus.

Nustatant sąžiningą rinkos vertę, be kita ko, gali būti atsižvelgiama į vertę veiklos tęstinumo sąlygomis, turto vertę, įskaitant kilnojamojo turto deklaruotą mokesstinę vertę, ir, jei reikia, kitus tinkamus kriterijus.

3. Šis straipsnis netaikomas privalomų licencijų, suteikiamų dėl intelektinės nuosavybės teisių, išdavimui, jei jos išduodamos laikantis TRIPS sutarties.

4. Bet kokią ekspropriacijos ar vertinimo priemonę investuotojui, kuriam taikomas šis susitarimas ir kuris paveikiamas tos priemonės, prašymu peržiūri Šalies, kuri tos priemonės imasi, teisminės ar kitos nepriklausomos institucijos.

2.7 STRAIPSNIS

Pervedimas

1. Kiekviena Šalis leidžia daryti bet kokius pervedimus, susijusius su investicija, kuriai taikomas šis susitarimas, laisvai konvertuojama valiuta be apribojimų ar delsimo. Šiems pervedimams priskiriama:

- a) kapitalo papildymai, pvz., pagrindinė lėšų dalis ir papildomos lėšos investicijai, kuriai taikomas šis susitarimas, tęsti, plėtoti ar didinti;
- b) pelnas, dividendai, kapitalo prieaugis ir kita grąža, visos ar dalies investicijos, kuriai taikomas šis susitarimas, pardavimo ar tokios investicijos dalinio ar visiško likvidavimo pajamos;
- c) palūkanos, honorarai, valdymo mokesčiai, techninės pagalbos ir kiti mokesčiai;

- d) mokėjimai pagal sutartis, kurias yra sudaręs investuotojas, kuriam taikomas šis susitarimas, arba kurios sudarytos su investicija, kuriai taikomas šis susitarimas, įskaitant mokėjimus pagal paskolos susitarimus;
- e) užsienio darbuotojų, kurių darbas susijęs su investicija, kuriai taikomas šis susitarimas, darbo užmokestis ir kitas atlyginimas;
- f) mokėjimai pagal 2.6 straipsnį (Ekspropriacija) ir 2.5 straipsnį (Nuostolių kompensavimas);
- g) mokėjimai pagal 3.18 straipsnį (Sprendimas).

2. Nė viena šio straipsnio nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai sąžiningai ir nediskriminuojant taikyti savo teisę, susijusią su:

- a) bankrotu, nemokumu arba kreditorių teisių apsauga;
- b) vertybinių popierių, ateities sandorių, pasirinkimo sandorių ar išvestinių priemonių išleidimu ar prekyba jais;
- c) pervedimų finansine atskaitomybe ar apskaita, kai būtina padėti teisėtvarkos arba finansų reguliavimo institucijoms;
- d) nusikalstama ar baudžiamąja veika;
- e) užtikrinimu, kad būtų laikomasi teisinių ar administracinių nutarčių ar sprendimų;

- f) socialinės apsaugos, valstybinės pensijos ar privalomosiomis taupymo sistemomis arba
- g) apmokestinimu.

3. Jei išimtinėmis aplinkybėmis kyla didelių sunkumų vykdyti kurios nors iš Šalių ekonominę ir pinigų arba valiutos kursų politiką, arba kyla šių sunkumų grėsmė, atitinkama Šalis gali laikinai imtis apsaugos priemonių dėl pervedimų. Šiomis priemonėmis neviršijama to, kas griežtai būtina, jos bet kuriuo atveju taikomos ne ilgiau kaip šešis mėnesius¹ ir esant panašioms aplinkybėms jomis neturi būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama Šalis, kuri nėra šio susitarimo Šalis, palyginti su šio susitarimo Šalimi.

Šalis, priimanti apsaugos priemones, informuoja apie tai kitą Šalį ir kuo greičiau pateikia jų panaikinimo tvarkaraštį.

4. Jei Šalis patiria didelių mokėjimų balanso ir tarptautinių finansinių sunkumų arba kyla jų grėsmė, ji gali nustatyti ar toliau taikyti ribojamąsias priemones pervedimams, susijusiems su investicijomis.

¹ Jei išimtinės aplinkybės neišnyksta, apsaugos priemones galima taikyti ilgiau, oficialiai jas nustatant iš naujo ir pranešus kitai Šaliai, kad šias priemones siūloma oficialiai pradėti taikyti iš naujo.

5. Šalys stengiasi vengti taikyti 4 dalyje nurodytas ribojamąsias priemones. Visos pagal 4 dalį nustatytos ar toliau taikomos ribojamosios priemonės turi būti nediskriminacinės, taikomos ribotą laikotarpį ir jomis neturi būti siekiama daugiau nei būtina padėčiai, susijusiai su mokėjimų balansu ir tarptautine finansine padėtimi, ištaisyti. Jos turi būti suderintos su 1994 m. balandžio 15 d. Marakeše priimtoje Pasaulio prekybos organizacijos steigimo sutartyje (toliau – PPO steigimo sutartis) nustatytais reikalavimais ir nepažeisti Tarptautinio valiutos fondo steigimo sutarties, jei taikoma.

6. Taikydama, nustatydamą ar keisdama ribojamąsias priemones pagal 4 dalį Šalis nedelsdama praneša apie tai kitai Šaliai.

7. Jei pagal 4 dalį nustatomi arba toliau taikomi apribojimai, Komitete nedelsiant rengiamos konsultacijos. Per tas konsultacijas įvertinama atitinkamos Šalies mokėjimų balanso padėtis ir pagal 4 dalį nustatyti ar taikomi apribojimai, atsižvelgiant, *inter alia*, į šiuos veiksnis:

- a) mokėjimų balanso ir tarptautinių finansinių sunkumų pobūdį ir mastą;
- b) tarptautinę ekonominę ir prekybos aplinką arba
- c) galimas kitas taisomąsias priemones.

Per konsultacijas aptariama, ar ribojamosios priemonės atitinka 4 ir 5 dalis. Tokioms konsultacijoms priimami visi Tarptautinio valiutos fondo (toliau – TVF) pateikti statistiniai ir kiti faktiniai duomenys, susiję su valiutų keitimu, pinigų atsargomis ir mokėjimų balansu, o išvados grindžiamos TVF pateiktu atitinkamos Šalies mokėjimų balanso ir jos tarptautinės finansinės padėties įvertinimu.

2.8 STRAIPSNIS

Subrogacija

Jei Šalis ar jos vardu veikiantis tarpininkas atlieka mokėjimą savo investuotojui pagal garantiją, draudimo sutartį ar kitą laidavimo formą, sutartą ar suteiktą investicijos atžvilgiu, kita Šalis pripažįsta subrogaciją ar nuosavybės arba kitų teisių perdavimą ar reikalavimo priskyrimą dėl tos investicijos. Šalis ar tarpininkas turi teisę naudotis subrogacijos suteikta ar priskirta teise ar reikalavimu taip pat, kaip pirmine investuotojo teise ar reikalavimu. Tokiomis subrogacijos suteiktomis teisėmis gali naudotis Šalis arba tarpininkas ar investuotojas, jei Šalis ar tarpininkas tai leidžia.

TREČIAS SKYRIUS

GINČŲ SPRENDIMAS

A SKIRSNIS

INVESTUOTOJŲ IR ŠALIŲ GINČŲ SPRENDIMAS

3.1 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis skirsnis taikomas vienos Šalies ieškovo ir kitos Šalies ginčams dėl režimo¹, kuriuo, kaip įtariama, pažeidžiamos Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos ir dėl to, kaip įtariama, ieškovas arba vietoje įsteigta jo bendrovė patiria nuostolių ar žalos.
2. Jei nenurodyta kitaip, šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys yra:
 - a) ginčo šalys – ieškovas ir atsakovas;

¹ Šalys susitaria, kad režimu taip pat gali būti laikomas ir neveikimas.

- b) ieškovas – Šalies investuotojas, ketinantis pateikti arba pateikęs reikalavimą pagal šį skirsnį:
- i) savo vardu arba
 - ii) vietoje įsteigtos bendrovės, kaip apibrėžta c punkte, kuri jam priklauso arba kurią jis kontroliuoja¹, vardu;
- c) vietoje įsteigta bendrovė – vienos Šalies investuotojui priklausantis arba jo kontroliuojamas² juridinis asmuo, įsteigtas kitos Šalies teritorijoje;
- d) ginče nedalyvaujanti Šalis – Singapūras, jei atsakovė yra Sąjunga ar Sąjungos valstybė narė, arba Sąjunga, jei atsakovas yra Singapūras;
- e) atsakovas – Singapūras arba, jei kalbama apie ES Šalį, Sąjunga arba Sąjungos valstybė narė, kaip pranešta pagal 3.5 straipsnį (Pranešimas apie ketinimą), ir

¹ Kad nekiltų abejonių, 2 dalies b punktas laikomas Šalių susitarimu, kad, taikant 1965 m. kovo 18 d. Konvencijos dėl valstybių ir kitų valstybių fizinių bei juridinių asmenų investicinių ginčų sprendimo 25 straipsnio 2 dalies b punktą, vietoje įsteigtos bendrovės laikomos kitos susitariančiosios šalies subjektu.

² Juridinis asmuo:

- a) priklauso kitos Šalies fiziniams arba juridiniams asmenims, jeigu daugiau kaip 50 proc. į jį investuoto kapitalo nuosavybės teise priklauso tos Šalies fiziniams ar juridiniams asmenims;
- b) kontroliuojamas kitos Šalies fizinių arba juridinių asmenų, jeigu šie asmenys gali skirti daugumą jo direktorių ar kitu būdu teisiškai vadovauti jo veiklai;

- f) trečiosios šalies finansavimas – fizinio ar juridinio asmens, kuris nėra ginčo šalis, pagal susitarimą su ginčo šalimi suteiktas finansavimas, skirtas visoms ar daliai proceso išlaidų padengti už vienokią ar kitokią dalį proceso pajamų ar galimų pajamų, į kurias gali įgyti teisę ginčo šalis, arba suteiktas kaip dovana ar dotacija.

3.2 STRAIPSNIS

Taikus sprendimas

Visi ginčai turėtų būti, kiek įmanoma, išsprendžiami taikiai derybų būdu ir, jei įmanoma, prieš pateikiant prašymą surengti konsultacijas pagal 3.3 straipsnį (Konsultacijos). Taikus sprendimas gali būti pasiektas bet kuriuo metu, net ir pradėjus ginčo sprendimo procesą pagal šį skirsnį.

3.3 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Jei ginčas neišsprendžiamas pagal 3.2 straipsnį (Taikus sprendimas), Šalies ieškovas, teigiantis, kad pažeidžiamos Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos, gali pateikti kitai Šaliai prašymą surengti konsultacijas.

2. Prašyme surengti konsultacijas pateikiama ši informacija:
 - a) ieškovo vardas, pavardė arba pavadinimas ir, jei prašymas teikiamas vietoje įsteigtos bendrovės vardu, tos bendrovės pavadinimas, adresas ir įsteigimo vieta;
 - b) Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos, kurios, kaip įtariama, pažeidžiamos;
 - c) teisinis ir faktinis ginčo pagrindas, įskaitant režimą, kuriuo, kaip įtariama, pažeidžiamos Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos, ir
 - d) prašoma teisių gynimo priemonė ir apskaičiuotas nuostolis ar žala, kaip įtariama, dėl pažeidimo padaryti ieškovui ar vietoje įsteigtai jo bendrovei.

3. Prašymas surengti konsultacijas pateikiamas:
 - a) per 30 mėnesių nuo dienos, kurią ieškovas arba, jei taikoma, vietoje įsteigta bendrovė pirmą kartą sužinojo arba turėjo sužinoti apie režimą, kuriuo, kaip įtariama, pažeidžiamos Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos, arba

- b) jei vietos lygmens taisomųjų priemonių imamasi praėjus a punkte nurodytam laikotarpiui, – per vienus metus nuo dienos, kurią ieškovas arba, jei taikoma, vietoje įsteigta bendrovė nustoja taikyti tas vietos lygmens taisomasias priemones ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip per 10 metų nuo dienos, kurią ieškovas arba, jei taikoma, vietoje įsteigta bendrovė pirmą kartą sužinojo arba turėjo sužinoti apie režimą, kuriuo, kaip įtariama, pažeidžiamos Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos.
4. Jei ieškovas nepateikė reikalavimo pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) per aštuoniolika mėnesių nuo prašymo surengti konsultacijas pateikimo, laikoma, kad ieškovas atsiėmė prašymą surengti konsultacijas, pranešimus apie ketinimą ir atsisakė savo teisių pateikti tokį reikalavimą. Konsultacijose dalyvaujančių šalių sutarimu šis laikotarpis gali būti pratęstas.
5. 3 ir 4 dalyse nurodyti laikotarpiai nereiškia, kad reikalavimas negali būti priimtas, jei ieškovas gali įrodyti, kad jis negalėjo prašyti pradėti konsultacijas ar pateikti reikalavimo dėl tyčinių kitos Šalies veiksmų, su sąlyga, kad ieškovas imasi veiksmų iš karto, kai tik pagrįstai gali jų imtis.
6. Jei prašymas surengti konsultacijas yra susijęs su įtariamu šio susitarimo pažeidimu, kurį vykdo Sąjunga arba bet kuri Sąjungos valstybė narė, prašymas siunčiamas Sąjungai.
7. Ginčo šalys gali konsultuotis per vaizdo konferencijas ar, kai tinkama, kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, tais atvejais, kai investuotojas yra mažoji ar vidutinė įmonė.

3.4 STRAIPSNIS

Tarpininkavimas ir alternatyvus ginčų sprendimas

1. Ginčo šalys gali bet kuriuo metu, taip pat ir prieš pranešimo apie ketinimą pristatymą, susitarti spręsti ginčą tarpininkavimo procedūra.
2. Tarpininkavimo procedūra pasirenkama savanoriškai ir nedarant poveikio nė vienos iš ginčo šalių teisinei pozicijai.
3. Tarpininkavimo procedūra gali būti vykdoma laikantis 6 priede (Tarpininkavimas sprendžiant investuotojų ir Šalių ginčus) nustatytų taisyklių arba bet kokių kitų taisyklių, dėl kurių susitaria ginčo šalys. Kiekvienas 6 priede (Tarpininkavimas sprendžiant investuotojų ir Šalių ginčus) nurodytas terminas gali būti pakeistas ginčo šalių abipusiu sutarimu.
4. Tarpininkas skiriamas ginčo šalių sutarimu arba pagal 6 priedo (Tarpininkavimas sprendžiant investuotojų ir Šalių ginčus) 3 straipsnį (Tarpininko atranka). Tarpininkai laikosi 7 priedo (Ginčų sprendimo institucijos, Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narių ir tarpininkų elgesio kodeksas).
5. Ginčo šalys stengiasi rasti abipusiškai sutartą sprendimą per šešiasdešimt dienų nuo tarpininko paskyrimo.

6. Ginčo šalims sutarus pradėti tarpininkavimo procedūrą, nuo dienos, kai buvo susitarta ją pradėti, ir trisdešimt dienų nuo dienos, kai bet kuri iš ginčo šalių nusprendžia ją baigti pateikdama raštą tarpininkui ir kitai ginčo šaliai, 3.3 straipsnio (Konsultacijos) 3 ir 4 dalys netaikomos.

7. Šio straipsnio nuostatos netrukdo ginčo šalims taikyti kitus ginčų sprendimo būdus.

3.5 STRAIPSNIS

Pranešimas apie ketinimą

1. Jei ginčas neišsprendžiamas per tris mėnesius nuo prašymo surengti konsultacijas pateikimo, ieškovas gali pateikti pranešimą apie ketinimą, kuriame raštu nurodo, kad ketina pateikti reikalavimą išspręsti ginčą, ir jame pateikia šią informaciją:

- a) ieškovo vardas, pavardė arba pavadinimas ir, jei prašymas teikiamas vietoje įsteigtos bendrovės vardu, tos bendrovės pavadinimas, adresas ir įsteigimo vieta;
- b) Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos, kurios, kaip įtariama, pažeidžiamos;
- c) teisinis ir faktinis ginčo pagrindas, įskaitant režimą, kuriuo, kaip įtariama, pažeidžiamos Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos, ir

- d) prašoma teisių gynimo priemonė ir apskaičiuotas nuostolis ar žala, kaip įtariama, dėl pažeidimo padaryti ieškovui ar vietoje įsteigta jo bendrovei.

Pranešimas apie ketinimą siunčiamas atitinkamai Sąjungai arba Singapūriui.

2. Jei pranešimas apie ketinimą nusiųstas Sąjungai, ji per du mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos priima sprendimą dėl atsakovo. Sąjunga apie šį sprendimą nedelsdama praneša ieškovui, kuris, tuo remdamasis, gali pateikti reikalavimą pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai).
3. Jei atsakovas nenustatomas pagal 2 dalį, taikomos šios taisyklės:
 - a) jei pranešime apie ketinimą nurodomas tik vienos Sąjungos valstybės narės taikomas režimas, atsakovu laikoma ta valstybė narė;
 - b) jei pranešime apie ketinimą nurodomas Sąjungos institucijos, įstaigos ar agentūros taikomas režimas, atsakovu laikoma Sąjunga.
4. Nepriklausomai nuo to, ar atsakovu laikoma Sąjunga, ar valstybė narė, nei Sąjunga, nei ta valstybė narė nesprendžia dėl reikalavimo nepriimtimumo ir nenurodo, kad reikalavimas ar sprendimas yra nepagrįsti ar negaliojantys todėl, kad Sąjunga, o ne valstybė narė, turėtų ar turėjo būti įvardyta kaip atsakovas, arba atvirkščiai.

5. Patikslinama, kad nė viena šio susitarimo nuostata ar taikytinos ginčų sprendimo taisyklės nelaikomos kliūtimi Sąjungai ir atitinkamai valstybei narei keistis visa su ginču susijusia informacija.

3.6 STRAIPSNIS

Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai

1. Ne anksčiau kaip praėjus trimis mėnesiams nuo pranešimo apie ketinimą pateikimo pagal 3.5 straipsnį (Pranešimas apie ketinimą), ieškovas gali pateikti reikalavimą Ginčų sprendimo institucijai pagal vieną iš toliau nurodytų ginčų sprendimo taisyklių¹:
 - a) 1965 m. kovo 18 d. Konvenciją dėl valstybių ir kitų valstybių fizinių bei juridinių asmenų investicinių ginčų sprendimo (toliau – ICSID konvencija), jei ir atsakovas, ir ieškovo valstybė yra ICSID konvencijos šalys;

¹ Patikslinama, kad:

- a) atitinkamų ginčų sprendimo procedūrų taisyklės taikomos laikantis konkrečių šiame skirsnyje nustatytų taisyklių ir papildomos sprendimais, priimtais pagal 4.1 straipsnio (Komitetas) 4 dalies g punktą, ir
- b) reikalavimai, atstovo pateikiami grupės, sudarytos iš nežinomo nenurodytų ieškovų skaičiaus, vardu, ketinant tęsti procesą atstovaujant šių ieškovų interesams ir jų vardu priimant visus sprendimus, susijusius su reikalavimo tvarkymu, yra nepriimtini.

- b) ICSID konvenciją, laikantis taisyklių, kuriomis reglamentuojamos Tarptautinio investicinių ginčų sprendimo centro sekretoriato procesinių veiksmų administravimo papildomos sąlygos (toliau – ICSID papildomų sąlygų taisyklės), jei atsakovas arba ieškovo valstybė¹ yra ICSID konvencijos šalis;
- c) Jungtinių Tautų tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) arbitražo taisyklės arba
- d) bet kokias kitas taisyklės, dėl kurių susitaria ginčo šalys.

2. Šio straipsnio 1 dalis reiškia atsakovo sutikimą dėl reikalavimo pagal šį skirsnį pateikimo. Sutikimas pagal 1 dalį ir reikalavimo pateikimas pagal šį skirsnį laikomi tenkinančiais reikalavimus, nustatytais:

- a) ICSID konvencijos II skyriuje ir ICSID papildomų sąlygų taisyklėse dėl raštiško ginčo šalių sutikimo ir
- b) 1958 m. birželio 10 d. Niujorke pasirašytos Jungtinių Tautų konvencijos dėl užsienio arbitražų sprendimų pripažinimo ir vykdymo (toliau – Niujorko konvencija) II straipsnyje dėl „rašytinio susitarimo“.

¹ Taikant a ir b punktus terminas „valstybė“ taip pat apima Sąjungą, jei Sąjunga prisijungia prie ICSID konvencijos.

3.7 STRAIPSNIS

Reikalavimo pateikimo sąlygos

1. Reikalavimą pagal šį skirsnį galima pateikti tik jei:
 - a) teikdamas reikalavimą ieškovas raštu sutinka dėl ginčo sprendimo šiame skirsnyje nustatyta tvarka ir nurodo vieno iš 3.6 straipsnio (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) 1 dalyje minėtų forumų taisykles kaip ginčo sprendimo taisykles;
 - b) praėjo bent šeši mėnesiai nuo prašymo surengti konsultacijas pagal 3.3 straipsnį (Konsultacijos) pateikimo ir bent trys mėnesiai nuo pranešimo apie ketinimą pateikimo pagal 3.5 straipsnį (Pranešimas apie ketinimą);
 - c) ieškovo pateiktas prašymas surengti konsultacijas ir pranešimas apie ketinimą tenkina atitinkamai 3.3 straipsnio (Konsultacijos) 2 dalyje ir 3.5 straipsnio (Pranešimas apie ketinimą) 1 dalyje nustatytus reikalavimus;
 - d) dėl teisinio ir faktinio ginčo pagrindo prieš tai konsultuotasi pagal 3.3 straipsnį (Konsultacijos);
 - e) visi reikalavimai, nurodyti pateikiant reikalavimą pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai), pagrįsti režimu, nurodytu pranešime apie ketinimą, pateiktame pagal 3.5 straipsnį (Pranešimas apie ketinimą);

f) ieškovas:

- i) atsiima visus Ginčų sprendimo institucijai arba bet kokiems kitiems vidaus ar tarptautiniams teismams arba ginčų sprendimo institucijoms pagal vidaus ar tarptautinę teisę pateiktus ir tebenagrinėjamus reikalavimus dėl to paties režimo, kuriuo, kaip įtariama, pažeidžiamos Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatos,
- ii) pareiškia, kad ateityje tokio reikalavimo nepateiks, ir
- iii) pareiškia, kad nevykdys jokio pagal šį skirsnį priimto sprendimo tol, kol tas sprendimas netaps galutiniu, ir nesieks apskūsti, peržiūrėti, atidėti, panaikinti, patikslinti ar pradėti kitą panašią procedūrą tarptautiniame ar vidaus teisme ar ginčų sprendimo institucijoje dėl pagal šį skirsnį priimto sprendimo.

2. 1 dalies f punkte ieškovu vadinamas investuotojas ir, kai taikytina, vietoje įsteigta bendrovė. Be to, 1 dalies f punkto i papunktyje ieškovu taip pat laikomi visi asmenys, tiesiogiai ar netiesiogiai turintys investuotojo arba, kai taikytina, vietoje įsteigtos bendrovės nuosavybės teisių arba yra jų kontroliuojami.

3. Atsakovo prašymu Ginčų sprendimo institucija atsisako jurisdikcijos, jei ieškovas neįvykdo bet kurio iš 1 ir 2 dalyse nurodytų reikalavimų ar nepateikia bet kurio iš tose dalyse nurodytų pareiškimų.

4. 1 dalies f punktas neužkerta kelio ieškovui prašyti atsakovo teismų ar administracinių institucijų nustatyti tarpines apsaugos priemones prieš pradedant procesą bet kuriame iš 3.6 straipsnyje (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) nurodytų ginčų sprendimo forumų arba kol tas procesas nebaigtas. Taikant šį straipsnį tarpinės apsaugos priemonės nustatomos tik tam, kad būtų apsaugotos ieškovo teisės ir interesai, ir nėra susijusios su žalos apmokėjimu ar sprendimu dėl ginčo esmės.

5. Patikslinama, kad Ginčų sprendimo institucija atsisako jurisdikcijos, jei ginčas atsirado arba labai tikėtina, kad atsirado, tuo metu, kai ieškovas įgijo investicijos, dėl kurios ginčijamasi, nuosavybės teises ar kontrolę, ir remdamasi faktais Ginčų sprendimo institucija nusprendžia, kad ieškovas investicijos nuosavybės teises ar kontrolę įgijo iš esmės tam, kad pateiktų reikalavimą arbitražui pagal šį skirsnį. Šia nuostata nedaromas poveikis kitiems jurisdikciniams prieštaravimams, kurių Ginčų sprendimo institucija gali turėti.

3.8 STRAIPSNIS

Trečiosios šalies finansavimas

1. Trečiosios šalies finansavimą gaunanti ginčo šalis atskleidžia kitai ginčo šaliai ir Ginčų sprendimo institucijai jį suteikiančiosios trečiosios šalies vardą, pavardę ar pavadinimą ir adresą.
2. Ši informacija pateikiama teikiant reikalavimą arba nedelsiant po to, kai susitariama dėl trečiosios šalies finansavimo, jis padovanojamas ar skiriamas, kaip taikytina.

3.9 STRAIPSNIS

Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija

1. Įsteigiama Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija (toliau – Ginčų sprendimo institucija) pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) pateiktiems reikalavimams nagrinėti.
2. Įsigaliojus šiam susitarimui Komitetas paskiria šešis Ginčų sprendimo institucijos narius. Paskiriama taip:
 - a) du narius pasiūlo ES Šalis;
 - b) du narius pasiūlo Singapūras ir
 - c) du narius, kurie nėra nė vienos iš Sąjungos valstybių narių ar Singapūro piliečiai, bendrai pasiūlo ES Šalis ir Singapūras.
3. Komitetas gali nuspręsti padidinti ar sumažinti narių skaičių trijų kartotinais. Papildomi nariai paskiriami tuo pačiu principu, kaip nustatyta 2 dalyje.
4. Nariai turi būti tinkamai kvalifikuoti, kaip reikalaujama jų atitinkamose šalyse norint būti paskirtam eiti teisėjo pareigas, arba yra pripažintos kompetencijos teisininkai. Jie turi išmanyti viešąją tarptautinę teisę arba turėti jos patirties. Pageidautina, kad jie visų pirma būtų kompetentingi tarptautinės investicijų teisės, tarptautinės prekybos teisės arba ginčų, susijusių su tarptautiniais investicijų ar tarptautiniais prekybos susitarimais, srityse.

5. Nariai paskiriami aštuonerių metų kadencijai. Vis dėlto trijų iš šešių asmenų, paskirtų iš karto po šio susitarimo įsigaliojimo ir atrinktų burtų kelių, pradinė kadencija yra dvylika metų.

Pasibaigusi nario kadencija gali būti atnaujinta Komiteto sprendimu. Atsiradus laisvai vietai, į ją paskiriamas naujas narys. Asmuo, paskirtas pakeisti asmenį, kurio kadencija nepasibaigė, pareigas eina iki to nario kadencijos pabaigos. Ginčų sprendimo institucijos narys, einantis pareigas jos padalinyje tuo metu, kai jo kadencija baigiasi, Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui leidus gali toliau eiti pareigas tame padalinyje, kol joje baigiamas atitinkamas procesas, ir tik tuo tikslu toliau laikomas Ginčų sprendimo institucijos nariu.

6. Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas ir jo pavaduotojas yra atsakingi už organizacinius klausimus. Jie paskiriami ketverių metų kadencijai, atrenkant burtų kelių iš narių, paskirtų pagal 2 dalies c punktą. Jie eina pareigas rotacijos principu ir atrenkami burtų keliu Komiteto pirmininko. Pirmininkui nesant jį pakeičia pavaduotojas.

7. Ginčų sprendimo institucija nagrinėja bylas padaliniuose po tris narius, iš kurių kiekvienas paskirtas atitinkamai pagal 2 dalies a, b ir c punktus. Padaliniui pirmininkauja narys, paskirtas pagal 2 dalies c punktą.

8. Per 90 dienų nuo reikalavimo pateikimo pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas, vadovaudamasis rotacijos principu, paskiria tos institucijos narius eiti pareigas institucijos padalinyje, kuris nagrinės bylą, užtikrindamas, kad kiekvienas padalinys būtų sudaromas atsitiktine tvarka ir nenuspėjamai, o visiems nariams būtų suteikiamos lygios galimybės eiti pareigas.

9. Neatsižvelgdamos į 7 dalį ginčo šalys gali susitarti, kad būtų nagrinėtų vienas narys. Šį narį atrenka Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas iš pagal 2 dalies c punktą paskirtų narių.

Atsakovas tokį ieškovo prašymą apsvarsto palankiai, ypač jei ieškovas yra mažoji arba vidutinė įmonė arba jei prašoma kompensacija ar atlygintina žala yra palyginti nedidelė. Prašymas turėtų būti pateiktas tuo metu, kai teikiamas reikalavimas pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai).

10. Ginčų sprendimo institucija pati parengia savo darbo tvarkos taisykles.

11. Ginčų sprendimo institucijos nariai užtikrina, kad jie galės ir gebės vykdyti šiame skirsnyje numatytas funkcijas.

12. Siekiant užtikrinti narių galimybę vykdyti funkcijas, jiems mokamas mėnesinis avansinis honoraras, nustatomas Komiteto sprendimu. Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas ir, kai taikytina, pirmininko pavaduotojas gauna honorarą, lygiavertį pagal 3.10 straipsnio (Apeliacinė ginčų sprendimo institucija) 11 dalį nustatytam honorarui, už kiekvieną dieną, kurią jie vykdė Ginčų sprendimo institucijos pirmininko funkcijas pagal šį skirsnį.

13. Ginčų sprendimo institucijos pirmininko arba jo pavaduotojo avansinį honorarą ir dienos honorarus už Ginčų sprendimo institucijos pirmininko funkcijų vykdymą pagal šį skirsnį Šalys moka po lygiai į ICSID sekretoriato tvarkomą sąskaitą. Jei viena Šalis nesumoka avansinio ar dienos honoraro, kita Šalis gali pasirinkti, ar mokėti. Pradelstos sumos sumokamos taikant tinkamas palūkanas.

14. Išskyrus tuos atvejus, kai Komitetas priima sprendimą pagal 15 dalį, Ginčų sprendimo institucijos narių, einančių pareigas padalinyje, kiti honorarai ir išlaidos nustatomi pagal ICSID konvencijos administracinių ir finansinių taisyklių, galiojančių reikalavimo pateikimo dieną, 14 taisyklės 1 dalį ir Ginčų sprendimo institucijos paskirstomi ginčo šalims pagal 3.21 straipsnį (Sąnaudos).

15. Komitetas gali nuspręsti pakeisti avansinį honorarą ir kitus honorarus bei išlaidas nuolatiniu reguliariai mokamu atlyginimu. Tokiu atveju nariai vykdo savo pareigas visu etatu ir Komitetas nustato jų atlygį ir susijusius organizacinius aspektus. Be to, tokiu atveju nariai negali vykdyti kitos mokamos ar nemokamos profesinės veiklos, nebent išimties tvarka tai leistų Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas.

16. ICSID sekretoriatas atlieka Ginčų sprendimo institucijos sekretoriato funkcijas ir tinkamai jai padeda. Šios pagalbos išlaidas Ginčų sprendimo institucija paskirsto ginčo šalims pagal 3.21 straipsnį (Sąnaudos).

3.10 STRAIPSNIS

Apeliacinė ginčų sprendimo institucija

1. Įsteigiama nuolatinė Apeliacinė ginčų sprendimo institucija skundams dėl Ginčų sprendimo institucijos preliminarinių sprendimų nagrinėti.

2. Įsigaliojus šiam susitarimui Komitetas paskiria šešis Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narius. Paskiriama taip:

a) du narius pasiūlo ES Šalis;

b) du narius pasiūlo Singapūras ir

c) du narius, kurie nėra nė vienos iš Sąjungos valstybių narių ar Singapūro piliečiai, bendrai pasiūlo ES Šalis ir Singapūras.

3. Komitetas gali nuspręsti padidinti ar sumažinti Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narių skaičių trijų kartotinais. Papildomi nariai paskiriami tuo pačiu principu, kaip nustatyta 2 dalyje.

4. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai turi būti tinkamai kvalifikuoti, kaip reikalaujama jų atitinkamose šalyse norint būti paskirtam eiti aukščiausias teisėjo pareigas, arba yra pripažintos kompetencijos teisininkai. Jie turi išmanyti viešąją tarptautinę teisę arba būti kompetentingi šioje srityje. Pageidautina, kad jie visų pirma būtų kompetentingi tarptautinės investicijų teisės, tarptautinės prekybos teisės arba ginčų, susijusių su tarptautiniais investicijų ar tarptautiniais prekybos susitarimais, srityse.

5. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai paskiriami aštuonerių metų kadencijai. Vis dėlto trijų iš šešių asmenų, paskirtų iš karto po šio susitarimo įsigaliojimo ir atrinktų burtų kelių, pradinė kadencija yra dvylika metų. Pasibaigusi nario kadencija gali būti atnaujinta Komiteto sprendimu. Atsiradus laisvai vietai, į ją paskiriamas naujas narys. Asmuo, paskirtas pakeisti asmenį, kurio kadencija nepasibaigė, pareigas eina iki to nario kadencijos pabaigos. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narys, einantis pareigas jos padalinyje tuo metu, kai jo kadencija baigiasi, Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkui leidus gali toliau eiti pareigas tame padalinyje, kol joje baigiamas atitinkamas procesas, ir tik tuo tikslu toliau laikomas Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariu.
6. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas ir jo pavaduotojas yra atsakingi už organizacinius klausimus. Jie paskiriami ketverių metų kadencijai, atrenkant burtų kelių iš Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narių, paskirtų pagal 2 dalies c punktą. Jie eina pareigas rotacijos principu ir atrenkami burtų keliu Komiteto pirmininko. Pirmininkui nesant jį pakeičia pavaduotojas.
7. Apeliacinė ginčų sprendimo institucija nagrinėja bylas padaliniuose po tris narius, iš kurių kiekvienas paskirtas atitinkamai pagal 2 dalies a, b ir c punktus. Padaliniui pirmininkauja narys, paskirtas pagal 2 dalies c punktą.
8. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas, vadovaudamasis rotacijos principu, paskiria tos institucijos narius eiti pareigas institucijos padalinyje, kuris nagrinės skundą, užtikrindamas, kad kiekvienas padalinys būtų sudaromas atsitiktine tvarka ir nenuspėjamai, o visiems nariams būtų suteikiamos lygios galimybės eiti pareigas.
9. Apeliacinė ginčų sprendimo institucija pati parengia savo darbo tvarkos taisykles.

10. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai užtikrina, kad jie galės ir gebės vykdyti šiame skirsnyje numatytas funkcijas.

11. Siekiant užtikrinti narių galimybę vykdyti funkcijas, jiems mokamas mėnesinis avansinis honoraras ir honoraras už kiekvieną dieną, kurią jie vykdė nario funkcijas, nustatomas Komiteto sprendimu. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas ir, kai taikytina, pirmininko pavaduotojas gauna honorarą už kiekvieną dieną, kurią jie vykdė Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininko funkcijas pagal šį skirsnį.

12. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininko arba jo pavaduotojo avansinį honorarą ir dienos honorarus už Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininko funkcijų vykdymą pagal šį skirsnį Šalis moka po lygiai į ICSID sekretoriato tvarkomą sąskaitą. Jei viena Šalis nesumoka avansinio ar dienos honoraro, kita Šalis gali pasirinkti, ar mokėti. Pradelstos sumos sumokamos taikant tinkamas palūkanas.

13. Komitetas gali nuspręsti pakeisti avansinį honorarą ir dienos honorarus nuolatiniu reguliariai mokamu atlyginimu. Tokiu atveju Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai vykdo savo pareigas visu etatu ir Komitetas nustato jų atlygį ir susijusius organizacinius aspektus. Be to, tokiu atveju Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai negali vykdyti kitos mokamos ar nemokamos profesinės veiklos, nebent išimties tvarka tai leistų Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas.

14. ICSID sekretoriatas atlieka Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos sekretoriato funkcijas ir tinkamai jai padeda. Šios pagalbos išlaidas Ginčų sprendimo institucija paskirsto ginčo šalims pagal 3.21 straipsnį (Sąnaudos).

3.11 STRAIPSNIS

Etikos normos

1. Ginčų sprendimo institucijos ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nariai atrenkami iš asmenų, dėl kurių nepriklausomumo nekyla jokių abejonių. Jie turi būti nesusiję su jokia vyriausybe¹ ir visų pirma nevykdyti jokių vyriausybių ar organizacijų nurodymų, susijusių su ginčo klausimais. Jie nedalyvauja svarstant bet kokius ginčus, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai sukeltų interesų konfliktą. Atitinkamai jie laikosi 7 priedo (Ginčų sprendimo institucijos, Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narių ir tarpininkų elgesio kodeksas). Be to, paskyrus juos nariais jie nebegali būti patarėjais, šalies paskirtais ekspertais ar liudytojais jokiuose pradėtuose ar naujuose ginčiuose dėl investicijų apsaugos pagal šį ar kitą susitarimą arba vidaus teisę.
2. Jei ginčo šalis mano, kad narys patiria interesų konfliktą, ji atitinkamai Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui arba Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkui pateikia prieštaravimą dėl to nario paskyrimo. Prieštaravimas pateikiamas per 15 dienų nuo dienos, kai ginčo šaliai pranešta apie Ginčų sprendimo institucijos arba Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos padalinio sudarymą, arba per 15 dienų nuo dienos, kai ji sužinojo atitinkamus faktus, jei šie faktai sudarant padalinį nebūtų galėję paaiškėti. Prieštaravime nurodomos prieštaravimo priežastys.

¹ Patikslinama, kad tai, kad asmuo gauna pajamų iš vyriausybės arba anksčiau yra buvęs įdarbintas vyriausybės ar yra susijęs šeimos ryšiais su asmeniu, kuris gauna pajamų iš vyriausybės, savaime nereiškia, kad jis netenkina reikalavimų.

3. Jei per 15 dienų nuo prieštaravimo pateikimo dienos atitinkamas narys neatsistatydina iš padalinio savo noru, atitinkamai Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas arba Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas, išklausęs ginčo šalis ir suteikęs nariui galimybę pateikti pastabų, per 45 dienas nuo prieštaravimo gavimo priima sprendimą ir nedelsdamas praneša apie jį ginčo šalims ir kitiems padalinio nariams.

4. Dėl prieštaravimų skirti į padalinį Ginčų sprendimo institucijos pirmininką sprendžia Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas, ir atvirkščiai.

5. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkui pateikus pagrįstą rekomendaciją Šalys Komiteto sprendimu gali nuspręsti pašalinti Ginčų sprendimo institucijos arba Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narį, jei jo elgesys neatitinka 1 dalyje nustatytų prievolių ir yra nesuderinamas su tolesne naryste Ginčų sprendimo institucijoje arba Apeliacinėje ginčų sprendimo institucijoje. Jei tokiu elgesiu įtariamą Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkas, pagrįstą rekomendaciją teikia Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucijos pirmininkas. Taikant šią dalį galinčios atsilaisvinusios vietos užpildomos *mutatis mutandis* taikant 3.9 straipsnio (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija) 5 dalį ir 3.10 straipsnio (Apeliacinė ginčų sprendimo institucija) 4 dalį.

3.12 STRAIPSNIS

Daugiašalė ginčų sprendimo tvarka

Šalys tarpusavyje ir su kitais suinteresuotaisiais prekybos partneriais svarsto galimybes įsteigti daugiašalę tarptautinių investicinių ginčų sprendimo instituciją ir nustatyti atitinkamą apeliacijų nagrinėjimo tvarką. Nustačius tokią daugiašalę tvarką Komitetas svarsto galimybes priimti sprendimą, kuriuo nustatoma, kad investiciniai ginčai pagal šį skirsnį bus sprendžiami taikant tą daugiašalę tvarką, ir parengia tinkamas pereinamojo laikotarpio nuostatas.

3.13 STRAIPSNIS

Taikytina teisė ir aiškinimo taisyklės

1. Ginčų sprendimo institucija nusprendžia, ar režimu, dėl kurio pateiktas reikalavimas, pažeidžiama Antrame skyriuje (Investicijų apsauga) nustatyta prievolė.

2. Laikydamosi 3 dalies Ginčų sprendimo institucija taiko šį susitarimą, aiškinamą pagal Vienos konvenciją dėl tarptautinių sutarčių teisės ir kitas Šalių tarpusavio santykiams taikomas tarptautinės teisės taisykles ir principus¹.

3. Jei kyla svarių abejonių dėl aiškinimo klausimų, galinčių turėti įtakos su šiuo susitarimu susijusiems dalykams, Komitetas pagal 4.1 straipsnio (Komitetas) 4 dalies f punktą gali priimti šio susitarimo nuostatų aiškinimus. Komiteto priimtas aiškinimas Ginčų sprendimo institucijai ir Apeliacinei ginčų sprendimo institucijai yra privalomas ir jų priimami sprendimai šį aiškinimą turi atitikti. Komitetas gali nuspręsti, kad aiškinimas tampa privalomas nuo tam tikros datos.

3.14 STRAIPSNIS

Akivaizdžiai teisinio pagrindo neturintys reikalavimai

1. Ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo Ginčų sprendimo institucijos padalinio sudarymo pagal 3.9 straipsnį (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija) ir bet kuriuo atveju iki pirmo jo posėdžio atsakovas gali reikalavimui paprieštarauti ir pareikšti, kad jis akivaizdžiai neturi teisinio pagrindo.

¹ Patikslinama, kad Šalių vidaus teisė nėra taikytinos teisės dalis. Jei Ginčų sprendimo institucijai reikia patvirtinti vienos iš Šalių vidaus teisės nuostatos faktinę reikšmę, ji vadovaujasi vyraujančiu tos nuostatos aiškinimu, suformuluotu tos Šalies teismų ar valdžios institucijų, ir bet kokia Ginčų sprendimo institucijos tos vidaus teisės nuostatai suteikta reikšmė nėra privaloma bet kurios iš Šalių teismams ar valdžios institucijoms. Ginčų sprendimo institucija neturi jurisdikcijos spręsti dėl priemonės, kuria, kaip įtariama, pažeidžiamas šis susitarimas, teisėtumo pagal ginčo Šalies vidaus teisę.

2. Atsakovas kuo tiksliau išdėsto prieštaravimo pagrindą.
3. Ginčų sprendimo institucija, suteikusi ginčo šalims galimybę pateikti pastabų dėl prieštaravimo, per Ginčų sprendimo institucijos padalinio pirmą posėdį arba nedelsdama vėliau paskelbia sprendimą arba preliminarių sprendimą dėl prieštaravimo.
4. Ši procedūra ir bet koks Ginčų sprendimo institucijos sprendimas nedaro poveikio atsakovo teisei pagal 3.15 straipsnį (Teisiniu požiūriu nepagrįsti reikalavimai) arba proceso metu prieštarauti dėl reikalavimo teisinio pagrindo, ir Ginčų sprendimo institucijos teisei nagrinėti kitus prieštaravimus kaip preliminarų klausimą.

3.15 STRAIPSNIS

Teisiniu požiūriu nepagrįsti reikalavimai

1. Nedarant poveikio Ginčų sprendimo institucijos teisei nagrinėti kitus prieštaravimus kaip preliminarų klausimą ar atsakovo teisei tinkamu laiku pareikšti tokius prieštaravimus, Ginčų sprendimo institucija kaip preliminarų klausimą svarsto bet kokį atsakovo prieštaravimą, kad reikalavimas ar bet kokia jo dalis, pateikti pagal šį skirsnį, teisiniu požiūriu nėra reikalavimas, dėl kurio pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) sprendimas gali būti priimtas ieškovo naudai, net darant prielaidą, kad jame nurodyti įtariami faktai yra teisingi, ir priima atitinkamą sprendimą dėl šio preliminaraus klausimo. Ginčų sprendimo institucija taip pat gali svarstyti bet kokius kitus svarbius faktus, kurie nėra ginčo objektas.

2. 1 dalyje nurodytas prieštaravimas pateikiamas Ginčų sprendimo institucijai kuo greičiau po jos padalinio sudarymo ir bet kuriuo atveju ne vėliau kaip tą dieną, kurią Ginčų sprendimo institucija nurodė atsakovui pateikti priešinį pareiškimą ar atsiliepiamą arba, jei reikalavimas iš dalies keičiamas, dieną, kurią Ginčų sprendimo institucija nurodė atsakovui pateikti atsakymą ir pakeitimą. 1 dalyje nurodyto prieštaravimo negalima pateikti, kol nebaigtas pagal 3.14 straipsnį (Akivaizdžiai teisinio pagrindo neturintys reikalavimai) pradėtas procesas, nebent Ginčų sprendimo institucija, tinkamai atsižvelgusi į bylos aplinkybes, suteiktų leidimą pateikti prieštaravimą pagal šį straipsnį.

3. Gavusi 1 dalyje nurodytą prieštaravimą ir nenusprendusi, kad jis akivaizdžiai nepagrįstas, Ginčų sprendimo institucija sustabdo bet kokį procesą dėl esmės, sudaro prieštaravimo nagrinėjimo grafiką, atitinkantį jau sudarytus preliminarų klausimų nagrinėjimo grafikus, ir paskelbia sprendimą ar preliminarų sprendimą dėl prieštaravimo, nuroydama jo pagrindą.

3.16 STRAIPSNIS

Proceso skaidrumas

Ginčams pagal šį skirsnį taikomas 8 priedas (Viešos dokumentų prieigos taisyklės, posėdžiai ir galimybė tretiesiems asmenims teikti pareiškimus).

3.17 STRAIPSNIS

Ginče nedalyvaujanti Susitarimo Šalis

1. Ginčų sprendimo institucija priima ginče nedalyvaujančios Susitarimo Šalies žodžiu arba raštu pateiktą informacijos dėl sutarties aiškinimo klausimų arba, pasikonsultavusi su ginčo šalimis, paprašyti tokią informaciją pateikti.
2. Jei tokios informacijos nepateikiama arba neatsakoma į pagal 1 dalį pateiktą prašymą, Ginčų sprendimo institucija iš to išvadų nedaro.
3. Ginčų sprendimo institucija užtikrina, kad pateikta informacija netrukdytų procesui, netinkamai jo neapsunkintų ir nedarytų netinkamo poveikio kurios nors iš ginčo šalių atžvilgiu.
4. Ginčų sprendimo institucija taip pat užtikrina, kad ginčo šalims būtų suteikta pagrįsta galimybė pateikti savo pastabų dėl ginče nedalyvaujančios Susitarimo Šalies pateiktos informacijos.

3.18 STRAIPSNIS

Sprendimas

1. Jei Ginčų sprendimo institucija nusprendžia, kad ginčijamu režimu pažeidžiama Antrame skyriuje (Investicijų apsauga) nustatyta prievolė, Ginčų sprendimo institucija gali priimti sprendimą tik (atskirai arba kartu)¹:

¹ Patikslinama, kad sprendimas priimamas remiantis ieškovo prašymu ir atsižvelgus į visas ginčo šalių pastabas.

- a) atlyginti piniginę žalą su taikytinomis palūkanomis ir
- b) grąžinti nuosavybę, su sąlyga, kad vietoje to atsakovas gali atlyginti piniginę žalą su taikytinomis palūkanomis, kaip nustato Ginčų sprendimo institucija pagal Antrą skyrių (Investicijų apsauga).

2. Piniginis žalos atlyginimas negali būti didesnis nei nuostolis, ieškovo arba, kai taikytina, vietoje įsteigtos jo bendrovės patirtas dėl atitinkamų Antro skyriaus (Investicijų apsauga) nuostatų pažeidimo, atėmus bet kokią žalą ar kompensaciją, kurią atitinkama Šalis jau atlygino ar sumokėjo. Ginčų sprendimo institucija baudinių nuostolių neskiria.

3. Jei reikalavimas pateiktas vietoje įsteigtos bendrovės vardu, sprendimas skiriamas tai vietoje įsteigtai bendrovei.

4. Paprastai Ginčų sprendimo institucija paskelbia preliminarų sprendimą per 18 mėnesių nuo reikalavimo pateikimo datos. Jei Ginčų sprendimo institucija mano, kad ji negali paskelbti preliminarus sprendimo per 18 mėnesių, ji raštu nurodo ginčo šalims vėlavimo priežastis ir apytikslį laikotarpį, per kurį ji paskelbs preliminarų sprendimą. Preliminarus sprendimas tampa galutiniu, jei per 90 dienų nuo jo paskelbimo nė viena ginčo šalis jo neapskundė Apeliacinei ginčų sprendimo institucijai.

3.19 STRAIPSNIS

Apskundimas

1. Bet kuri ginčo šalis gali apskųsti preliminarų sprendimą Apeliacinei ginčų sprendimo institucijai per 90 dienų nuo jo paskelbimo. Skundo pagrindai:
 - a) Ginčų sprendimo institucija neteisingai aiškino ar taikė taikytiną teisę;
 - b) Ginčų sprendimo institucija aiškiai neteisingai suprato faktus, įskaitant atitinkamos vidaus teisės supratimą, arba
 - c) ICSID konvencijos 52 straipsnyje nurodytos priežastys, jei jos nepaminėtos a ir b punktuose.
2. Jei Apeliacinė ginčų sprendimo institucija atmeta skundą, preliminarus sprendimas tampa galutiniu. Apeliacinė ginčų sprendimo institucija taip pat gali atmesti skundą skubos tvarka, jei aišku, kad jis akivaizdžiai nepagrįstas; tokiu atveju preliminarus sprendimas tampa galutiniu.
3. Jei skundas tinkamai pagrįstas, Apeliacinė ginčų sprendimo institucija pakeičia arba panaikina visus preliminarus sprendimo teisinius nustatytuosius faktus ir išvadas arba jų dalį. Apeliacinė ginčų sprendimo institucija grąžina klausimą Ginčų sprendimo institucijai ir aiškiai nurodo, kaip ji pakeitė ar panaikino atitinkamus Ginčų sprendimo institucijos nustatytuosius faktus ir išvadas. Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nustatyti faktai ir išvados Ginčų sprendimo institucijai yra privalomi ir ši, jei tinkama, išklausiusi ginčų šalis, atitinkamai patikslina savo preliminarų sprendimą. Ginčų sprendimo institucija siekia paskelbti patikslintą sprendimą per 90 dienų nuo klausimo grąžinimo jai.

4. Paprastai apskundimo procesas trunka ne ilgiau kaip 180 dienų nuo datos, kurią ginčo šalis oficialiai praneša apie savo sprendimą apskūsti, iki datos, kurią Apeliacinė ginčų sprendimo institucija paskelbia savo sprendimą. Jei Apeliacinė ginčų sprendimo institucija mano, kad ji negali priimti sprendimo per 180 dienų, ji raštu nurodo ginčo šalims vėlavimo priežastis ir apytikslį laikotarpį, per kurį ji paskelbs sprendimą. Bet kuriuo atveju procesas neturėtų užtrukti ilgiau nei 270 dienų.
5. Skundą teikianti ginčo šalis pateikia proceso sąnaudų užstatą. Ginčo šalis taip pat pateikia bet kokią kitą Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos nurodytą užstatą.
6. Apskundimui *mutatis mutandis* taikomos 3.8 straipsnio (Trečiosios šalies finansavimas), 8 priedo (Viešos dokumentų prieigos taisyklės, posėdžiai ir galimybė tretiesiems asmenims teikti pareiškimus), 3.17 straipsnio (Ginče nedalyvaujanti Susitarimo Šalis) ir 3.21 straipsnio (Sąnaudos) nuostatos.

3.20 STRAIPSNIS

Nuostolių atlyginimas ir kitos kompensacijos

Atsakovas apsigynimo, prieštaravimo ar teisės į atlyginimą tikslais ar dėl bet kokios kitos priežasties negali teigti (o Ginčų sprendimo institucija – tokio teiginio priimti), kad ieškovas gavo ar gaus kompensaciją pagal draudimo ar garantijų sutartį dėl visų ar dalies nuostolių, kuriuos reikalaujama atlyginti pagal šį skirsnį pradėtose ginčo procedūrose.

3.21 STRAIPSNIS

Sąnaudos

1. Ginčų sprendimo institucija nurodo pralaimėjusiai ginčo šaliai padengti visas proceso sąnaudas. Išimtiniais atvejais Ginčų sprendimo institucija gali padalyti sąnaudas ginčo šalims, jei nusprendžia, kad konkrečios bylos aplinkybės tai pateisina.
2. Kitas pagrįstas sąnaudas, įskaitant teisinio atstovavimo ir pagalbos išlaidas, padengia pralaimėjusioji šalis, nebent Ginčų sprendimo institucija nusprendžia, kad to bylos aplinkybės nepateisina.
3. Jei patenkinamos tik atskiros reikalavimų dalys, padengtinios sąnaudos koreguojamos proporcingai tų dalių skaičiui ar mastui.
4. Jei reikalavimas ar jo dalys atmestas (-i) taikant 3.14 straipsnį (Akivaizdžiai teisinio pagrindo neturintys reikalavimai) ar 3.15 straipsnį (Teisiniu požiūriu nepagrįsti reikalavimai), Ginčų sprendimo institucija nurodo pralaimėjusiai šaliai padengti visas su šiuo reikalavimu ar jo dalimis susijusias sąnaudas, įskaitant proceso ir kitas pagrįstas sąnaudas, įskaitant teisinio atstovavimo ir pagalbos.

5. Komitetas svarsto galimybę priimti papildomas mokėjimų taisykles, kuriose būtų nustatyta didžiausia teisinio atstovavimo ir pagalbos sąnaudų suma, kurią gali padengti konkrečių kategorijų pralaimėjusiosios ginčo šalys. Šiose papildomose taisyklėse atsižvelgiama į ieškovo, kuris yra fizinis asmuo arba mažoji ar vidutinė įmonė, finansinius išteklius. Komitetas stengiasi priimti šias papildomas taisykles ne vėliau kaip per vienus metus nuo šio susitarimo įsigaliojimo.

3.22 STRAIPSNIS

Sprendimų vykdymo užtikrinimas

1. Pagal šį skirsnį priimtas sprendimas netampa vykdytinu tol, kol jis nėra galutinis pagal 3.18 straipsnio (Sprendimas) 4 dalį, 3.19 straipsnio (Apskundimas) 2 arba 3 dalį. Ginčų sprendimo institucijos pagal šį skirsnį paskelbti galutiniai sprendimai yra privalomi ginčo šalims ir negali būti apskūsti, peržiūrėti, atidėti ar panaikinti ir jiems negali būti pritaikytos kitos taisomosios priemonės¹.
2. Kiekviena Šalis pripažįsta, kad pagal šį susitarimą priimtas sprendimas yra privalomas, ir užtikrina pinigines prievolės vykdymą savo teritorijoje taip, tarsi tai būtų tos Šalies teismo galutinis sprendimas.

¹ Patikslinama, kad šios nuostatos nėra kliūtis ginčo šaliam prašyti, kad Ginčų sprendimo institucija patikslintų, pataisytų ar paaškindų sprendimą, pvz., pagal ICSID konvencijos 50 ir 51 straipsnius arba UNCITRAL arbitražo taisyklių 37 ir 38 straipsnius arba lygiavertes kitų taisyklių nuostatas, kaip taikoma atitinkamam procesui.

3. Sprendimo vykdymas reglamentuojamas įstatymais, susijusiais su teismų ar kitų sprendimų vykdymu ir galiojančiais ten, kur jį prašoma vykdyti.
4. Patikslinama, kad Ketvirto skyriaus (Institucinės, bendrosios ir baigiamosios nuostatos) 4.11 straipsnis (Nuostata dėl tiesioginio poveikio) nėra kliūtis pripažinti ir vykdyti pagal šį skirsnį priimtus sprendimus ir užtikrinti jų vykdymą.
5. Taikant Niujorko konvencijos I straipsnį, pagal šį skirsnį paskelbti galutiniai sprendimai yra arbitražų sprendimai, susiję su reikalavimais, kurie, kaip laikoma, kyla dėl prekybinių santykių ar sandorių.
6. Atsižvelgiant į 1 dalį patikslinama, kad pateikus reikalavimą išspręsti ginčą pagal 3.6 straipsnio (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) 1 dalies a punktą pagal šį skirsnį paskelbtas galutinis sprendimas laikomas sprendimu pagal ICSID konvencijos IV skyriaus 6 skirsnį.

3.23 STRAIPSNIS

Susitarimo Šalių vaidmuo

1. Nė viena iš Šalių nesuteikia diplomatinės apsaugos ar nepateikia tarptautinio reikalavimo dėl ginčo, kurį vienas iš jos investuotojų ir kita Šalis sutiko pateikti arba pateikė išspręsti pagal šį skirsnį, nebent ta kita Šalis nesilaiko dėl to ginčo priimto sprendimo. Taikant šią dalį diplomatinė apsauga nelaikomas neformalus diplomatinis keitimasis informacija, skirtas vien ginčo sprendimui palengvinti.

2. Patikslinama, kad 1 dalis neužkerta kelio galimybei Šaliai pasinaudoti ginčų sprendimo procedūromis pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnį (Šalių ginčų sprendimas) dėl visuotinai taikomos priemonės, net jei ta priemone, kaip įtariama, pažeistas Susitarimas konkrečios investicijos atžvilgiu, o dėl tos investicijos pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) pateiktas reikalavimas, nedarant poveikio 3.17 straipsniui (Ginče nedalyvaujanti Susitarimo Šalis).

3.24 STRAIPSNIS

Sujungimas

1. Jei dviejų ar daugiau reikalavimų, atskirai pateiktų pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai), teisinis ar faktinis dalykas sutampa ir jie pateikti dėl tų pačių įvykių ar aplinkybių, ginčo šalis gali prašyti, kad būtų įsteigtas atskiras Ginčų sprendimo institucijos padalinys (toliau – sujungtų reikalavimų padalinys), kuris priimtų potvarkį dėl sujungimo, remdamasis:

- a) visų ginčo šalių, kurias ketinama įtraukti į potvarkį, susitarimu; tokiu atveju ginčo šalys pateikia bendrą prašymą pagal 3 dalį, arba
- b) 2–12 dalimis, jei į potvarkį ketinama įtraukti tik vieną atsakovą.

2. Ginčo šalis, prašanti potvarkio dėl sujungimo, iš pradžių pateikia pranešimą kitoms ginčo šalims, kurias ketinama įtraukti į tą potvarkį. Šiame pranešime nurodomi:

- a) visų ginčo šalių, kurias ketinama įtraukti į potvarkį, vardai, pavardės ar pavadinimai ir adresai,
- b) reikalavimai ar jų dalys, kuriuos ketinama įtraukti į potvarkį, ir
- c) prašomo potvarkio pagrindas.

Ginčo šalys stengiasi susitarti dėl sujungimo potvarkio ir taikytinų ginčo sprendimo taisyklių.

3. 2 dalyje nurodytoms ginčo šalims nesutarus dėl sujungimo per trisdešimt dienų nuo pranešimo, ginčo šalis gali prašyti priimti sujungimo potvarkį pagal 3–7 dalis. Šis prašymas pateikiamas raštu Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui ir visoms ginčo šalims, kurias prašoma įtraukti į sujungimo potvarkį. Prašyme nurodoma:

- a) visų ginčo šalių, kurias ketinama įtraukti į potvarkį, vardai, pavardės ar pavadinimai ir adresai,
- b) reikalavimai ar jų dalys, kuriuos ketinama įtraukti į potvarkį, ir
- c) prašomo potvarkio pagrindas.

Ginčo šalims sutarus dėl reikalavimų sujungimo, jos pagal šią dalį pateikia bendrą prašymą Ginčų sprendimo institucijos pirmininkui.

4. Jei per trisdešimt dienų nuo 3 dalyje nurodyto prašymo gavimo Ginčų sprendimo institucijos pirmininkas nenusprendžia, kad prašymas akivaizdžiai nepagrįstas, pagal 3.9 straipsnio (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija) 8 dalį sudaromas Ginčų sprendimo institucijos sujungtų reikalavimų padalinys.

5. Ginčų sprendimo institucijos sujungtų reikalavimų padalinys procesą vykdo šia tvarka:

- a) jei visos ginčo šalys nenusprendžia kitaip, kai visi reikalavimai, dėl kurių prašoma priimti sujungimo potvarkį, pateikti pagal tas pačias ginčų sprendimo taisykles, sujungtų reikalavimų padalinys toliau taiko tas ginčų sprendimo taisykles;
- b) kai reikalavimai, dėl kurių prašoma priimti sujungimo potvarkį, pateikti ne pagal tas pačias ginčų sprendimo taisykles:
 - i) ginčo šalys gali susitarti dėl taikytinų ginčų sprendimo taisyklių pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) ir jos bus taikomos sujungtam procesui, arba
 - ii) jei ginčo šalys per trisdešimt dienų nuo prašymo pateikimo pagal 3 dalį negali susitarti dėl tų pačių ginčų sprendimo taisyklių, sujungtam procesui taikomos UNCITRAL arbitražo taisyklės.

6. Jei sujungtų reikalavimų padalinys įsitikina, kad dviejų ar daugiau reikalavimų, pateiktų pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai), teisinis ar faktinis dalykas sutampa ir jie pateikti dėl tų pačių įvykių ar aplinkybių, jis, siekdamas sąžiningai ir veiksmingai išnagrinėti reikalavimą bei priimti nuoseklius sprendimus, ir išklausęs ginčo šalis, gali priimti potvarkį:

- a) perimti visų ar dalies reikalavimų jurisdikciją ir juos nagrinėti bei dėl jų nuspręsti bendrai, arba
- b) perimti vieno ar kelių reikalavimų jurisdikciją ir jį (juos) nagrinėti bei dėl jo (jų) nuspręsti, jei mano, kad tai padėtų išnagrinėti kitus reikalavimus.

7. Įsteigus sujungtų reikalavimų padalinį pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai) reikalavimą pateikęs ieškovas, neįvardytas pagal 3 dalį pateiktame prašyme, gali raštu prašyti padalinio įtraukti jį į bet kokį pagal 6 dalį priimtą potvarkį. Prašymas turi atitikti 3 dalyje nustatytus reikalavimus.

8. Ginčo šalies prašymu sujungtų reikalavimų padalinys, kol nepriimtas sprendimas pagal 6 dalį, gali nurodyti atidėti pagal 3.9 straipsnį (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija) įsteigto padalinio procesą, nebent jis jau yra jį sustabdęs.

9. Pagal 3.9 straipsnį (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija) įsteigtas Ginčų sprendimo institucijos padalinys netenka jurisdikcijos priimti sprendimą dėl reikalavimo ar jo dalių, kurio (-ių) jurisdikciją perėmė sujungtų reikalavimų padalinys, ir pagal 3.9 straipsnį (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija) įsteigto padalinio procesas atitinkamai atidedamas arba sustabdomas.

10. Sujungtų reikalavimų padalinio sprendimas dėl reikalavimų ar jų dalių, kurių jurisdikciją jis perėmė, yra privalomas padaliniam, įsteigtiems pagal 3.9 straipsnį (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija), dėl tų reikalavimų nuo datos, kurią sprendimas tampa galutiniu pagal 3.18 straipsnio (Sprendimas) 4 dalį, 3.19 straipsnio (Apskundimas) 2 ar 3 dalį.

11. Ieškovas gali atsiimti sujungimui pateiktą reikalavimą ar jo dalį iš ginčų sprendimo proceso pagal šį straipsnį su sąlyga, kad tas reikalavimas ar jo dalis nebus vėl teikiami pagal 3.6 straipsnį (Reikalavimo pateikimas Ginčų sprendimo institucijai).

12. Vienos iš ginčo šalių prašymu sujungtų reikalavimų padalinys gali imtis priemonių, kurių, jo nuomone, reikia tos ginčo šalies saugomai informacijai apsaugoti nuo kitų ginčo šalių. Pavyzdžiui, gali būti leista pateikti kitoms ginčo šalims dokumentų, kuriuose yra saugomos informacijos, nepilnas versijas arba posėdžio dalis rengti neviešai.

B SKIRSNIS

ŠALIŲ GINČŲ SPRENDIMAS

3.25 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skirsnis taikomas bet kokiam ginčytinam klausimui, kilusiam dėl šio susitarimo nuostatų aiškinimo ir taikymo, jei aiškiai nenustatyta kitaip.

3.26 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Šalys stengiasi išspręsti visus ginčytinus klausimus dėl 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų aiškinimo ir taikymo ir surengusios konsultacijas stengiasi sąžiningai rasti abipusiškai sutartą sprendimą.
2. Šalis kreipiasi dėl konsultacijų, pateikdama rašytinį prašymą kitai Šaliai ir jo kopiją Komitetui, kuriame nurodo prašymo priežastis, ginčijamą priemonę, 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas taikytinas nuostatas ir jų taikomumo priežastis.
3. Konsultacijos surengiamos per trisdešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos ir vyksta Šalies atsakovės teritorijoje, jei Šalys nesusitaria kitaip. Konsultacijos laikomos pasibaigusiomis per šešiasdešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos, jei Šalys nesusitaria kitaip. Konsultacijos vyksta konfidencialiai ir nedarant poveikio bet kurios iš Šalių teisėms visuose tolesniuose procesuose.
4. Skubos atvejais konsultacijos surengiamos per penkiolika dienų nuo prašymo gavimo dienos ir laikomos pasibaigusiomis per trisdešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos, jei Šalys nesusitaria kitaip.

5. Jei Šalis, kuriai pateiktas prašymas, per dešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos neatsako į prašymą surengti konsultacijas, arba jei konsultacijos nesurengiamos per atitinkamai 3 arba 4 dalyje nustatytus laikotarpius, arba jei konsultacijos užbaigiamos neradus abipusiškai sutarto sprendimo, Šalis ieškovė gali prašyti sudaryti arbitražo kolegiją pagal 3.28 straipsnį (Arbitražo procedūros inicijavimas).

3.27 STRAIPSNIS

Tarpininkavimas

Bet kuri Šalis gali prašyti kitos Šalies pradėti tarpininkavimo procedūrą pagal 10 priedą (Šalių ginčams taikoma tarpininkavimo procedūra) dėl bet kokios priemonės, darančios neigiamą poveikį Šalių tarpusavio investicijoms.

3.28 STRAIPSNIS

Arbitražo procedūros inicijavimas

1. Jei Šalims nepavyko išspręsti ginčo per konsultacijas, nurodytas 3.26 straipsnyje (Konsultacijos), Šalis ieškovė gali pateikti prašymą sudaryti arbitražo kolegiją pagal šį straipsnį.

2. Raštiškas prašymas sudaryti arbitražo kolegiją pateikiamas Šaliai atsakovei ir Komitetui. Šalis ieškovė prašyme nurodo konkrečią ginčijamą priemonę ir paaiškina, kaip ta priemone pažeidžiamos 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytos nuostatos, taip, kad tai būtų aiškus skundo teisinis pagrindas.

3.29 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sudarymas

1. Arbitražo kolegiją sudaro trys arbitrai.
2. Per penkias dienas nuo prašymo Šaliai atsakovei sudaryti arbitražo kolegiją, nurodyto 3.28 straipsnio (Arbitražo procedūros inicijavimas) 1 dalyje, gavimo dienos Šalys konsultuojasi, siekdamas susitarti dėl arbitražo kolegijos sudėties.
3. Jei per dešimt dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios Šalys nesusitaria dėl arbitražo kolegijos pirmininko, Komiteto pirmininkas ar pirmininko atstovas per dvidešimt dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios burtų keliu iš 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 1 dalyje nurodyto sąrašo išrenka vieną arbitrą, kuris bus tos kolegijos pirmininkas.
4. Šalims nesusitarus dėl arbitrų per dešimt dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios:

- a) per penkiolika dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios kiekviena Šalis gali iš 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalyje nurodyto asmenų sąrašo pasirinkti vieną arbitrą, kuris nebus kolegijos pirmininkas, ir
 - b) jei kuri nors iš Šalių nepasirenka arbitro pagal 4 dalies a punktą, Komiteto pirmininkas ar pirmininko atstovas per dvidešimt dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios išrenka likusius arbitrus burtų keliu iš asmenų, Šalies pasiūlytų pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį.
5. Laiku, kaip reikalaujama pagal 4 dalį, nesudarius 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalyje nurodyto sąrašo:
- a) jei abi Šalys yra pasiūliusios asmenis pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį, kiekviena Šalis per penkiolika dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios gali iš pasiūlytų asmenų pasirinkti vieną arbitrą, kuris nebus tos kolegijos pirmininkas. Šaliai nepasirinkus arbitro, Komiteto pirmininkas ar pirmininko atstovas burtų keliu išrenka arbitrą iš asmenų, kuriuos pasiūlė arbitro nepasirinkusi Šalis, arba
 - b) jei tik viena Šalis yra pasiūliusi asmenis pagal 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį, kiekviena Šalis per penkiolika dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios gali iš pasiūlytų asmenų pasirinkti vieną arbitrą, kuris nebus tos kolegijos pirmininkas. Šaliai nepasirinkus arbitro, Komiteto pirmininkas ar pirmininko atstovas burtų keliu išrenka arbitrą iš pasiūlytų asmenų.

6. Laiku, kaip reikalaujama pagal 3 dalį, nesudarius 3.44 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 1 dalyje nurodyto sąrašo, pirmininkas išrenkamas burtų keliu iš buvusių PPO apeliacinio komiteto narių, kurie nėra nė vienos iš Šalių fiziniai asmenys.
7. Arbitražo kolegijos sudarymo diena yra diena, kai išrenkamas paskutinis iš trijų arbitrų.
8. Arbitrai pakeičiami tik dėl 9 priedo (Arbitražo procedūros taisyklės) 19–25 taisyklėse nurodytų priežasčių ir jose nurodyta tvarka.

3.30 STRAIPSNIS

Preliminarus sprendimas dėl skubos

Šaliai paprašius arbitražo kolegija per dešimt dienų nuo jos sudarymo pateikia preliminarų sprendimą, ar atvejis vertintinas kaip skubus.

3.31 STRAIPSNIS

Tarpinė kolegijos ataskaita

1. Ne vėliau nei per devyniasdešimt dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo ji pateikia Šalims tarpinę ataskaitą, kurioje išdėstomi nustatyti faktai, atitinkamų nuostatų taikomumas ir pagrindžiamos išvados bei teikiamos rekomendacijos. Jei, arbitražo kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, arbitražo kolegijos pirmininkas privalo raštu pranešti apie tai Šalims ir Komitetui, nurodydamas vėlavimo priežastis ir dieną, kurią arbitražo kolegija ketina pateikti tarpinę ataskaitą. Tarpinė ataskaita jokia būdu negali būti pateikta vėliau nei per 120 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos.
2. Bet kuri Šalis gali pateikti arbitražo kolegijai rašytinį prašymą peržiūrėti konkrečius tarpinės atskaitos aspektus per trisdešimt dienų nuo jos pateikimo.
3. Skubos atvejais arbitražo kolegija deda visas pastangas pateikti tarpinę ataskaitą, o bet kuri Šalis gali arbitražo kolegijai pateikti rašytinį prašymą peržiūrėti konkrečius tarpinės atskaitos aspektus per pusę atitinkamo 1 ir 2 dalyse nurodyto laikotarpio.
4. Išnagrinėjusi rašytines Šalių pastabas dėl tarpinės atskaitos arbitražo kolegija gali pataisyti ataskaitą ir nagrinėti klausimą toliau, jei mano, kad to reikia. Galutinio arbitražo kolegijos sprendimo išvados išsamiai aptariami tarpinės peržiūros etapu pateikti argumentai ir aiškiai atsakoma į abiejų Šalių raštu pateiktas pastabas.

3.32 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sprendimas

1. Arbitražo kolegija paskelbia savo sprendimą Šalims bei Komitetui per 150 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos. Jei, arbitražo kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, arbitražo kolegijos pirmininkas raštu praneša apie tai Šalims ir Komitetui, nurodydamas vėlavimo priežastis ir dieną, kurią arbitražo kolegija ketina paskelbti sprendimą. Sprendimas jokia būdu negali būti paskelbtas vėliau nei per 180 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos.
2. Skubos atvejais arbitražo kolegija deda visas pastangas, kad sprendimas būtų paskelbtas per septyniasdešimt penkias dienas nuo jos sudarymo dienos. Sprendimas jokia būdu negali būti paskelbtas vėliau nei per devyniasdešimt dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos.

3.33 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sprendimo įgyvendinimas

Kiekviena Šalis imasi visų priemonių, būtinų arbitražo kolegijos sprendimui sąžiningai įgyvendinti, be to, Šalys stengiasi susitarti dėl laikotarpio, per kurį tas sprendimas turi būti įgyvendintas.

3.34 STRAIPSNIS

Pagrįstos trukmės laikotarpis sprendimui įgyvendinti

1. Ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo arbitražo kolegijos sprendimo pateikimo Šalims, Šalis atsakovė Šaliai ieškovei ir Komitetui nurodo laikotarpį, kurio jai reikia sprendimui įgyvendinti (toliau – pagrįstos trukmės laikotarpis), jeigu neįmanoma sprendimo įgyvendinti nedelsiant.
2. Šalims nesusitarus dėl pagrįstos trukmės laikotarpio arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, Šalis ieškovė per dvidešimt dienų nuo pagal 1 dalį Šalies atsakovės pateikto pranešimo gavimo raštu paprašo pirmosios arbitražo kolegijos nustatyti pagrįstos trukmės laikotarpį. Apie tokį prašymą tuo pačiu metu pranešama kitai Šaliai ir Komitetui. Arbitražo kolegija paskelbia savo sprendimą Šalims ir Komitetui per dvidešimt dienų nuo prašymo pateikimo dienos.
3. Jei bet kuris pirmosios arbitražo kolegijos narys nebegali eiti savo pareigų, taikoma 3.29 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka. Terminas sprendimui paskelbti yra trisdešimt penkios dienos nuo 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos.
4. Šalis atsakovė raštu praneša Šaliai ieškovei apie arbitražo kolegijos sprendimo įgyvendinimo pažangą ne vėliau kaip likus vienam mėnesiui iki pagrįstos trukmės laikotarpio pabaigos.

5. Pagrįstos trukmės laikotarpis gali būti pratęstas Šalių abipusiu sutarimu.

3.35 STRAIPSNIS

Priemonių, kurių imtasi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, peržiūra

1. Iki pagrįstos trukmės laikotarpio pabaigos Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei ir Komitetui apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti.

2. Jei Šalys nesutaria dėl to, ar priemonė, apie kurią pranešta pagal šio straipsnio 1 dalį, yra taikoma arba dėl jos atitikties 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytoms nuostatoms, Šalis ieškovei gali raštu pateikti prašymą pirmajai arbitražo kolegijai priimti sprendimą šiuo klausimu. Tokiame prašyme nurodoma konkreti ginčijama priemonė ir 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytos nuostatos, kurių ta priemonė, kaip teigiama, neatitinka, taip, kad skundo teisinis pagrindas būtų aiškus, ir paaiškinama, kaip ta priemonė neatitinka 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų. Pirmoji arbitražo kolegija pateikia savo sprendimą per keturiasdešimt penkias dienas nuo prašymo pateikimo dienos.

3. Jei bet kuris pirmosios arbitražo kolegijos narys nebegali eiti savo pareigų, taikoma 3.29 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka. Terminas sprendimui paskelbti yra šešiasdešimt dienų nuo 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos.

3.36 STRAIPSNIS

Laikinos taisomosios priemonės sprendimo neįgyvendinimo atveju

1. Jei Šalis atsakovė iki pagrįstos trukmės laikotarpio pabaigos nepraneša apie jokią priemonę, kurios ji ėmėsi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, arba jei arbitražo kolegija nusprendžia, kad nesiimta jokių priemonių sprendimui įgyvendinti arba kad priemonė, apie kurią pranešta pagal 3.35 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, peržiūra) 1 dalį, yra nesuderinama su Šalies prievolėmis pagal 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, Šalis atsakovė pradeda derybas su Šalimi ieškove dėl abipusiškai priimtino susitarimo dėl kompensacijos.
2. Jei dėl kompensacijos nesutariama per trisdešimt dienų nuo pagrįstos trukmės laikotarpio pabaigos arba nuo arbitražo kolegijos sprendimo paskelbimo pagal 3.35 straipsnį (Priemonių, kurių imtasi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, peržiūra), kad nesiimta jokių priemonių sprendimui įgyvendinti arba kad priemonė nesuderinama su 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytomis nuostatomis, Šalis ieškovė įgyja teisę, apie tai pranešusi kitai Šaliai ir Komitetui, imtis tinkamų priemonių, kurių mastas lygiavertis dėl pažeidimo atsiradusios žalos, susijusios su panaikinimu ar sumažinimu, dydžiui. Pranešime nurodomos tos priemonės. Šalis ieškovė gali imtis šių priemonių bet kuriuo metu praėjus dešimčiai dienų nuo Šalies atsakovės pateikto pranešimo gavimo dienos, nebent Šalis atsakovė paprašo arbitražo procedūros pagal 3 dalį.

3. Jei Šalis atsakovė mano, kad Šalies ieškovės priemonės nėra lygiavertės dėl pažeidimo atsiradusios žalos, susijusios su naudos panaikinimu arba sumažinimu, dydžiui, ji gali raštu paprašyti pirmosios arbitražo kolegijos priimti sprendimą šiuo klausimu. Apie tokį prašymą iki 2 dalyje nurodyto dešimties dienų laikotarpio pabaigos pranešama Šaliai ieškovei ir Komitetui. Pirmoji arbitražo kolegija, jei tinkama, paprašiusi ekspertų nuomonės, per trisdešimt dienų nuo prašymo pateikimo dienos praneša Šalims ir Komitetui apie savo sprendimą dėl prievolių vykdymo sustabdymo masto. Priemonių nesiimama, kol pirmoji arbitražo kolegija nepraneša apie sprendimą, be to, priemonės turi atitikti arbitražo kolegijos sprendimą.

4. Jei bet kuris pirmosios arbitražo kolegijos narys nebegali eiti savo pareigų, taikoma 3.29 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka. Laikotarpis sprendimui paskelbti yra keturiasdešimt penkios dienos nuo 3 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos.

5. Šiame straipsnyje numatytos priemonės yra laikinos ir netaikomos po to, kai:

- a) Šalys pasiekia abipusiškai sutartą sprendimą pagal 3.39 straipsnį (Abipusiškai sutartas sprendimas) arba
- b) Šalys susitaria dėl to, ar priėmus priemonę, apie kurią pranešta pagal 3.37 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi sprendimui įgyvendinti priėmus laikinas taisomasias priemones dėl nesilaikymo, peržiūra) 1 dalį, Šalis atsakovė vėl atitinka 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, arba

- c) bet kokia priemonė, kuri, kaip nustatyta, neatitinka 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų, atšaukiama ar iš dalies keičiama taip, kad tų nuostatų būtų laikomasi, kaip nuspręsta pagal 3.37 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi sprendimui įgyvendinti priėmus laikinas taisomąsias priemones dėl nesilaikymo, peržiūra) 2 dalį.

3.37 STRAIPSNIS

Priemonių, kurių imtasi sprendimui įgyvendinti priėmus laikinas taisomąsias priemones dėl nesilaikymo, peržiūra

1. Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei ir Komitetui apie bet kokią priemonę, kurios ji ėmėsi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, ir apie savo prašymą nutraukti Šalies ieškovės taikomas priemones.
2. Jei Šalys per trisdešimt dienų nuo pranešimo gavimo dienos nesusitaria, ar priėmusi priemonę, apie kurią pranešta, Šalis atsakovė laikosi 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų, Šalis ieškovė gali raštu paprašyti pirmosios arbitražo kolegijos priimti sprendimą šiuo klausimu. Apie tokį prašymą tuo pačiu metu pranešama kitai Šaliai ir Komitetui. Arbitražo kolegijos sprendimas Šalims ir Komitetui pateikiamas per keturiasdešimt penkias dienas nuo prašymo pateikimo dienos. Jei arbitražo kolegija nustato, kad priemonė sprendimui įgyvendinti atitinka 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, 3.36 straipsnyje (Laikinos taisomosios priemonės sprendimo neįgyvendinimo atveju) nurodytos priemonės nutraukiamos.

3.38 STRAIPSNIS

Arbitražo procedūrų sustabdymas ir nutraukimas

1. Abiejų Šalių raštišku prašymu arbitražo kolegija bet kuriuo metu sustabdo veiklą Šalių sutartam laikotarpiui, neviršijančiam dvylikos mėnesių, ir Šalies ieškovės raštišku prašymu vėl atnaujina darbą sutarto laikotarpio pabaigoje, arba prieš jo pabaigą abiejų Šalių raštišku prašymu. Jei Šalis ieškovė nepaprašo arbitražo kolegijos atnaujinti darbo iki sutarto sustabdymo laikotarpio pabaigos, pagal šį skirsnį pradėta ginčo sprendimo procedūra laikoma nutraukta. Laikantis 3.45 straipsnio (Ryšys su PPO prievolėmis) nuostatų, sustabdant ir nutraukiant arbitražo kolegijos veiklą nedaromas poveikis bet kurios iš Šalių teisėms kituose procesuose.
2. Šalys gali bet kuriuo metu raštu susitarti nutraukti pagal šį skirsnį pradėtas ginčo sprendimo procedūras.

3.39 STRAIPSNIS

Abipusiškai sutartas sprendimas

Pagal šį skirsnį Šalys bet kuriuo metu gali priimti abipusiškai sutartą ginčo sprendimą. Apie tokį sprendimą jos praneša Komitetui ir arbitražo kolegijai, jei ji sudaryta. Jeigu sprendimą reikia patvirtinti pagal bet kurios Šalies atitinkamas vidaus procedūras, pranešime nurodomas toks reikalavimas ir pagal šį skirsnį pradėta ginčo sprendimo procedūra sustabdoma. Jeigu tokio patvirtinimo nereikia arba kai pranešama, kad tokios vidaus procedūros atliktos, procedūra užbaigiama.

3.40 STRAIPSNIS

Procedūros taisyklės

1. Šiame skirsnyje nustatyti ginčų sprendimo procedūroms taikomas 9 priedas (Arbitražo procedūros taisyklės).
2. Arbitražo kolegijos posėdžiai pagal 9 priedą (Arbitražo procedūros taisyklės) yra vieši.

3.41 STRAIPSNIS

Informacijos pateikimas

1. Arbitražo kolegija Šalies prašymu arba savo iniciatyva gali rinkti informaciją iš bet kurio šaltinio, kurį ji laiko tinkamu arbitražo kolegijos procesui, įskaitant ginče dalyvaujančias Šalis. Arbitražo kolegija taip pat turi teisę savo nuožiūra prašyti ekspertų nuomonės. Prieš pasirinkdama ekspertus arbitražo kolegija konsultuojasi su Šalimis. Taip gauta informacija turi būti atskleista abiem Šalims ir joms turi būti suteikta galimybė pateikti pastabas.
2. Pagal 9 priedą (Arbitražo procedūros taisyklės) Šalių suinteresuotiesiems fiziniams ar juridiniams asmenims leidžiama arbitražo kolegijai pateikti trumpą *amicus curiae* informaciją.

3.42 STRAIPSNIS

Aiškinimo taisyklės

Arbitražo kolegija 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas aiškina vadovaudamasi įprastomis tarptautinės viešosios teisės, įskaitant Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės, aiškinimo taisyklėmis. Jei prievolė pagal šį susitarimą yra tapati prievolei pagal PPO steigimo sutartį, arbitražo kolegija atsižvelgia į susijusį aiškinimą, nustatytą PPO ginčų sprendimo institucijos (toliau – GSI) sprendimuose. Arbitražo kolegijos sprendimais negali būti nustatyta daugiau ar mažiau teisių ir prievolių nei nustatyta pagal 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas.

3.43 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sprendimai

1. Arbitražo kolegija deda visas pastangas, kad visi sprendimai būtų priimami bendru sutarimu. Jeigu sprendimo negalima priimti bendru sutarimu, sprendimas dėl svarstomo klausimo priimamas balsų dauguma.
2. Visi arbitražo kolegijos sprendimai yra privalomi Šalims ir jais nenustatoma jokių teisių ar prievolių fiziniams ar juridiniams asmenims. Sprendime išdėstomi nustatyti faktai, 3.25 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų atitinkamų nuostatų taikomumas ir pagrindžiami kolegijos nustatyti faktai ir išvados. Komitetas viešai skelbia visus arbitražo kolegijos sprendimus, išskyrus tuos atvejus, kai kolegija nusprendžia kitaip, siekdama užtikrinti informacijos, kurią Šalys nurodė esant konfidencialią, konfidencialumą.

3.44 STRAIPSNIS

Arbitrų sąrašai

1. Įsigaliojus šiam susitarimui Šalys sudaro penkių asmenų, pageidaujančių ir galinčių būti 3.29 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nurodytos arbitražo kolegijos pirmininku, sąrašą.
2. Komitetas ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šio susitarimo įsigaliojimo sudaro bent dešimties asmenų, pageidaujančių ir galinčių būti arbitrais, sąrašą. Šiam susitarimui įsigaliojus kiekviena Šalis pasiūlo bent po penkis asmenis būti arbitrais.
3. Komitetas užtikrins, kad pagal atitinkamai 1 ir 2 dalis sudaryti pirmininkų ar arbitrų sąrašai būtų tinkamai atnaujinami.
4. Arbitrai turi išmanyti teisę ir tarptautinę prekybą ar investavimą arba pagal tarptautinius prekybos susitarimus kylančių ginčų sprendimą, arba turėti šių sričių patirties. Jie turi būti nepriklausomi, veikti asmeniškai, neturėti ryšių su bet kuria iš Šalių vyriausybe ir laikytis 11 priedo (Arbitrų ir tarpininkų elgesio kodeksas).

3.45 STRAIPSNIS

Ryšys su PPO prievolėmis

1. Su ginčų sprendimu susijusios šio skirsnio nuostatos taikomos nedarant poveikio jokiems galimiems veiksams, susijusiems su PPO sistema, įskaitant ginčų sprendimo procesą.
2. Neatsižvelgiant į 1 dalį, jei Šalis pradėjo ginčo dėl tam tikros priemonės sprendimo procesą pagal šį skirsnį arba PPO steigimo sutartį, ji negali pradėti ginčo sprendimo proceso dėl tos pačios priemonės kitoje instancijoje, kol nebus baigtas pirmasis. Be to, Šalis nepradeda ginčo sprendimo proceso pagal šį skirsnį ir PPO steigimo sutartį, nebent būtų ginčijamos labai skirtingos juose nustatytos prievolės arba pasirinktoje instancijoje dėl procedūrinių ar jurisdikcinių priežasčių nebūtų nustatyta faktų dėl reikalavimo atlyginti žalą dėl tokios prievolės su sąlyga, kad toks rezultatas nėra Šalies ieškovės negebėjimo tinkamai veikti pasekmė.
3. Taikant 2 dalį:
 - a) ginčų sprendimo procesas pagal PPO steigimo sutartį laikomas inicijuotu Šaliai pateikus prašymą sudaryti kolegiją pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos, įtraukto į PPO steigimo sutarties 2 priedą (toliau – GSS), 6 straipsnį ir laikomas baigtu, kai GSI priima kolegijos ataskaitą ir, jei taikoma, apeliacinio komiteto ataskaitą pagal GSS 16 straipsnį ir 17 straipsnio 14 dalį, ir

- b) ginčų sprendimo procesas pagal šį skirsnį laikomas inicijuotu Šaliai pateikus prašymą sudaryti arbitražo kolegiją pagal 3.28 straipsnio (Arbitražo procedūros inicijavimas) 1 dalį ir laikomas baigtu, kai arbitražo kolegija paskelbia savo sprendimą Šalims ir Komitetui pagal 3.32 straipsnio (Arbitražo kolegijos sprendimas) 2 dalį arba Šalims priėmus abipusiškai sutartą sprendimą pagal 3.39 straipsnį (Abipusiškai sutartas sprendimas).
4. Nė viena šio skirsnio nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai sustabdyti prievolių vykdymo, kurias sustabdyti leido GSI. Nei PPO steigimo sutartimi, nei ESSLPS nesiremiama siekiant sutrukdyti Šaliai imtis tinkamų priemonių pagal šio skirsnio 3.36 straipsnį (Laikinos taisomosios priemonės sprendimo neįgyvendinimo atveju).

3.46 STRAIPSNIS

Terminai

1. Visi šiame skirsnyje nustatyti terminai, įskaitant terminą, per kurį arbitražo kolegija turi pateikti savo sprendimus, skaičiuojami kalendorinėmis dienomis nuo pirmos dienos po veiksmo ar fakto, dėl kurio jie nustatyti, nebent nurodyta kitaip.
2. Kiekvienas šiame skirsnyje nurodytas terminas gali būti pakeistas Šalių abipusiu sutarimu.

KETVIRTAS SKYRIUS

INSTITUCINĖS, BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

4.1 STRAIPSNIS

Komitetas

1. Šalys įsteigia Komitetą, sudarytą iš ES Šalies ir Singapūro atstovų.
2. Komitetas paprastai posėdžiauja kas dvejus metus pakaitomis Sąjungoje arba Singapūre arba nepagrįstai nedelsiant kurios nors iš Šalių prašymu. Komitetui pirmininkauja Singapūro prekybos ir pramonės ministras ir už prekybą atsakingas Europos Komisijos narys arba jų atitinkamai paskirti asmenys. Komitetas susitaria dėl posėdžių grafiko, nustato savo darbotvarkę ir gali priimti savo darbo tvarkos taisykles.
3. Komitetas:
 - a) užtikrina teisingą šio susitarimo veikimą;
 - b) prižiūri ir lengvina šio susitarimo įgyvendinimą ir taikymą ir remia jo bendruosius tikslus;

- c) sprendžia, kaip dar labiau stiprinti Šalių investicijų srities ryšius;
- d) nagrinėja sunkumus, kurių gali kilti įgyvendinant Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnį (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas), ir svarsto galimus jo patobulinimus, visų pirma atsižvelgdamas į patirtį ir įvykių raidą kituose tarptautiniuose forumuose;
- e) bendrai peržiūri Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnio (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas) taikymą, taip pat atsižvelgdamas į bet kokius klausimus, kylančius stengiantis nustatyti daugiašalę ginčų sprendimo tvarką, numatytą 3.12 straipsnyje (Daugiašalė ginčų sprendimo tvarka);
- f) nedarydamas poveikio Trečiam skyriui (Ginčų sprendimas) siekia spręsti problemas, kurių gali kilti srityse, kurioms taikomas šis susitarimas, arba ginčus, kurių gali kilti dėl šio susitarimo aiškinimo ar taikymo, ir
- g) sprendžia visus kitus klausimus, susijusius su sritimi, kuriai taikomas šis susitarimas.

4. Šalims sutarus ir įvykdžius jų atitinkamus teisinius reikalavimus ir užbaigus procedūras, Komitetas gali nuspręsti:

- a) skirti Ginčų sprendimo institucijos ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narius pagal 3.9 straipsnio (Pirmosios instancijos ginčų sprendimo institucija) 2 dalį ir 3.10 straipsnio (Apeliacinė ginčų sprendimo institucija) 2 dalį, didinti ar mažinti narių skaičių pagal 3.9 straipsnio 3 dalį ir 3.10 straipsnio 3 dalį ir šalinti Ginčų sprendimo institucijos ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narius pagal 3.11 straipsnio (Etikos normos) 5 dalį;

- b) nustatyti Ginčų sprendimo institucijos ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narių mėnesio avansinį honorarą pagal 3.9 straipsnio 12 dalį ir 3.10 straipsnio 11 dalį ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos padalinio narių bei Ginčų sprendimo institucijos ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos pirmininkų dienos honorarų sumą pagal 3.10 straipsnio 12 dalį ir 3.9 straipsnio 13 dalį;
- c) pakeisti Ginčų sprendimo institucijos ir Apeliacinės ginčų sprendimo institucijos narių avansinį honorarą ir kitus honorarus bei išlaidas reguliariai mokamu atlyginimu pagal 3.9 straipsnio 15 dalį ir 3.10 straipsnio 13 dalį;
- d) nustatyti reikiamas pereinamojo laikotarpio nuostatas pagal 3.12 straipsnį (Daugiašalė ginčų sprendimo tvarka);
- e) priimti papildomas taisykles dėl honorarų pagal 3.21 straipsnio (Sąnaudos) 5 dalį;
- f) aiškinti šio susitarimo nuostatas; šie aiškinimai yra privalomi Šalims ir visoms pagal šį susitarimą įsteigtoms institucijoms, įskaitant Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnyje (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas) nurodytą Ginčų sprendimo instituciją ir Apeliacinę ginčų sprendimo instituciją ir Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnyje (Šalių ginčų sprendimas) nurodytas arbitražo kolegijas, ir
- g) priimti taisykles, kuriomis papildomos taikytinos ginčų sprendimo taisyklės arba į priedus įtrauktos taisyklės. Šios taisyklės privalomos Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnyje (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas) nurodytai Ginčų sprendimo institucijai ir Apeliacinei ginčų sprendimo institucijai ir Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) B skirsnyje (Šalių ginčų sprendimas) nurodytoms arbitražo kolegijoms.

4.2 STRAIPSNIS

Sprendimų priėmimas

1. Šalys gali priimti sprendimus Komitete, jei tai numatyta šiame susitarime. Sprendimai Šalims yra privalomi ir jos imasi reikiamų priemonių jiems įgyvendinti.
2. Komitetas gali teikti tinkamas rekomendacijas, jei tai numatyta šiame susitarime.
3. Sprendimus ir rekomendacijas Komitetas rengia Šalių sutarimu.

4.3 STRAIPSNIS

Pakeitimai

1. Šalys gali susitarti iš dalies keisti šį susitarimą. Pakeitimas įsigalioja Šalims pasikeitus raštiškais pranešimais, kuriais Šalys patvirtina įvykdžiusios atitinkamus teisinius reikalavimus ir procedūras, kaip nustatyta pakeitimo dokumente.
2. Neatsižvelgdamos į 1 dalį Šalys gali priimti sprendimą iš dalies keisti šį susitarimą Komitete, jei tai numatyta šiame susitarime.

4.4 STRAIPSNIS

Prudencinė išlyga

1. Nė viena šio susitarimo nuostata nėra laikoma kliūtimi Šaliai nustatyti arba toliau taikyti pagrįstas priemones, kuriomis siekia riboti riziką, kaip antai:
 - a) apsaugoti investuotojus, indėlininkus, draudėjus ar finansinių paslaugų teikėją patikėtiniu paskyrusius asmenis;
 - b) užtikrinti finansinių paslaugų teikėjų saugumą, teisingumą, sąžiningumą ar finansinę atsakomybę arba
 - c) užtikrinti Šalies finansų sistemos vientisumą ir stabilumą.
2. Šiomis priemonėmis neturi būti sukuriama didesnė našta, nei būtina tikslui pasiekti, ir dėl jų neturi būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojami kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjai, palyginti su jos pačios panašiais finansinių paslaugų teikėjais, ar ribojama prekyba paslaugomis.
3. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis atskleistų informaciją, susijusią su atskirų vartotojų reikalais ir sąskaitomis, arba viešųjų subjektų turimą konfidencialią ar privačią informaciją.

4.5 STRAIPSNIS

Saugumo užtikrinimo tikslais taikomos išimtys

Nė viena šio susitarimo nuostata nėra laikoma:

- a) reikalavimu, kad Šalis pateiktų informaciją, kurios atskleidimas, jos nuomone, prieštarauja esminiams jos saugumo interesams;
- b) kliūtimi Šaliai imtis, jos nuomone, esminiams jos saugumo interesams užtikrinti būtinų veiksmų:
 - i) susijusių su ginklų, šaudmenų ir karinių medžiagų gamyba ar prekyba jais, prekyba kitomis prekėmis ir medžiagomis, taip pat ekonomine veikla, tiesiogiai ar netiesiogiai vykdoma karinei įmonei aprūpinti;
 - ii) susijusių su paslaugomis tiesiogiai ar netiesiogiai aprūpinant karines įmones;
 - iii) susijusių su daliosiomis ir termobranduolinėmis daliosiomis medžiagomis arba medžiagomis, iš kurių šios gautos, arba
 - iv) vykdomų karo metu ar esant kitai ekstremaliai tarptautinių santykių padėčiai, arba esminei viešajai infrastruktūrai apsaugoti (ši nuostata susijusi su ryšių, elektros energijos ar vandens tiekimo infrastruktūra, kuria gyventojams tiekiamos esminės prekės ar teikiamos esminės paslaugos) nuo tyčinių veiksmų, kuriais siekiama nutraukti ar sutrikdyti jos veikimą;

- c) kliūtimi Šaliai imtis bet kokių veiksmų, būtinų tarptautinei taikai ir saugumui užtikrinti.

4.6 STRAIPSNIS

Apmokestinimas

1. Šis susitarimas taikomas apmokestinimo priemonėms tik jei jį taikyti būtina siekiant įgyvendinti šio susitarimo nuostatas¹.
2. Nė viena šio susitarimo nuostata neturi poveikio Singapūro arba Sąjungos ar bet kurios iš jos valstybių narių teisėms ir prievolėms pagal bet kokį Singapūro ir Sąjungos ar bet kurios iš jos valstybių narių mokesčių srities susitarimą. Jei tokio susitarimo nuostatos neatitinka šio susitarimo nuostatų, vadovaujamas to susitarimo nuostatomis tiek, kiek tai susiję su ta neatitiktimi. Jei egzistuoja Singapūro ir Sąjungos ar vienos iš jos valstybių narių mokesčių susitarimas, tik pagal tokį susitarimą paskirtos kompetentingos institucijos yra atsakingos už tai, kad būtų nuspręsta, ar šių susitarimų nuostatos neatitinka vienos kitų.

¹ Šio susitarimo nuostatos – tai nuostatos, kuriomis nustatomas: a) nediskriminacinis režimas, taikomas investuotojams 2.3 straipsnyje (Nacionalinis režimas) nustatyta tvarka ir mastu, ir b) investuotojų ir jų investicijų apsauga nuo ekspropriacijos 2.6 straipsnyje (Ekspropriacija) nustatyta tvarka ir mastu.

3. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šalims nustatyti ar toliau taikyti mokesčių mokėtojams skirtingas apmokestinimo priemones, pagrįstas racionaliniais kriterijais, pavyzdžiui, skiriasi mokesčių mokėtojų padėtis, visų pirma jų gyvenamoji vieta arba jų kapitalo investavimo vieta¹.

4. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi nustatyti ar toliau taikyti priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią mokesčių vengimui ar slėpimui, vadovaujantis susitarimų dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo nuostatomis ar kitais susitarimais mokesčių klausimais arba šalies vidaus mokesčių teisės aktais.

5. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Singapūrai nustatyti ar toliau taikyti apmokestinimo priemones, būtinas svarbiausiems Singapūro viešosios tvarkos interesams, susijusiems su šaliai būdingais ploto apribojimais, apsaugoti.

4.7 STRAIPSNIS

Speciali išimtis

Nė viena šio susitarimo nuostata nėra taikoma centrinio banko arba pinigų politiką vykdančios institucijos ar kito viešojo subjekto, vykdančio pinigų arba valiutos kursų politiką, veiklai.

¹ Patikslinama, kad Šalys laikosi bendros nuostatos, kad jokia šio susitarimo nuostata netrukdoma taikyti apmokestinimo priemonių, skirtų socialinės gerovės, visuomenės sveikatos ar kitiems socialiniams ar bendruomeniniams tikslams arba makroekonominiam stabilumui; taip pat netrukdoma taikyti mokesčių lengvatų, siejamų ne su bendrovės savininko pilietybe, o su bendrovės steigimo vieta. Makroekonominiam stabilumui skirtos apmokestinimo priemonės yra priemonės, kuriomis reaguojama į šalies ekonomikos raidą ir tendencijas, kad būtų sprendžiamos sisteminio disbalanso, galinčio kelti didelę grėsmę šalies ekonomikos stabilumui, problemos, arba užkertamas kelias tokioms problemoms.

4.8 STRAIPSNIS

Valstybiniai investiciniai fondai

Kiekviena Šalis skatina savo valstybinius investicinius fondus laikytis visuotinai priimtos praktikos ir principų (Santjago principų).

4.9 STRAIPSNIS

Informacijos atskleidimas

1. Nė viena šio susitarimo nuostata nėra laikoma reikalavimu, kad Šalis turėtų pateikti konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas trukdytų teisėsaugai ar kitaip prieštarautų visuomenės interesams, ar pakenktų valstybinės ar privačios įmonės teisėtiems komerciniams interesams.
2. Jei Šalis pateikia Komitetui informaciją, kuri laikoma konfidencialia pagal tos Šalies įstatymus ar kitus teisės aktus, kita Šalis taip pat laiko tą informaciją konfidencialia, nebent ją pateikusi Šalis sutinka, kad ji nebūtų tokia laikoma.

4.10 STRAIPSNIS

Prievolių vykdymas

Šalys imasi visų reikiamų bendrų ar specialių priemonių, kad įvykdytų savo prievolės pagal šį susitarimą. Jos pasirūpina, kad būtų pasiekti šiame susitarime nustatyti tikslai.

4.11 STRAIPSNIS

Nuostata dėl tiesioginio poveikio

Patikslinama, kad nė viena šio susitarimo nuostata neaiškinama taip, kad asmenims būtų suteiktos teisės ar nustatytos prievolės, išskyrus tas, kurios Šalių atžvilgiu nustatomos pagal viešąją tarptautinę teisę.

4.12 STRAIPSNIS

Ryšys su kitais susitarimais

1. Šis susitarimas yra neatsiejama visų dvišalių santykių, kuriuos reglamentuoja ESSPBS, dalis ir sudėtinė bendros institucinės sistemos dalis. Tai specialus susitarimas, kuriuo įgyvendinamos ESSPBS prekybai skirtos nuostatos.
2. Siekdamos aiškumo Šalys susitaria, kad nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad jos imtųsi veiksmų, kurie neatitinka jų prievolių, priimtų pagal PPO steigimo sutartį.

3. a) Šiam susitarimui įsigaliojus, 5 priede (4.12 straipsnyje nurodyti susitarimai) išvardyti Sąjungos valstybių narių ir Singapūro susitarimai, įskaitant jų nulemtas teises ir prievoles, nutraukiami ir nustoja galioti, ir pakeičiami šiuo susitarimu, kuris laikomas viršesniu.
- b) Jei šis susitarimas pradamas taikyti laikinai pagal 4.15 straipsnio (Įsigaliojimas) 4 dalį, 5 priede (4.12 straipsnyje nurodyti susitarimai) išvardytų Sąjungos valstybių narių ir Singapūro susitarimų, įskaitant jų nulemtas teises ir prievoles, nuostatų taikymas sustabdomas nuo to laikino taikymo pradžios datos. Jei šio susitarimo laikinas taikymas nutraukiamas ir šis susitarimas neįsigalioja, sustabdymas nutraukiamas ir galioja 5 priede (4.12 straipsnyje nurodyti susitarimai) išvardyti susitarimai.
- c) Neatsižvelgiant į 3 dalies a ir b punktus, pagal kurio nors iš 5 priede (4.12 straipsnyje nurodyti susitarimai) išvardytų susitarimų nuostatas galima pateikti reikalavimą dėl režimo, taikyto tebegaliojant tam susitarimui, laikantis tame susitarime nustatytų taisyklių ir procedūrų, ir su sąlyga, kad nuo susitarimo sustabdymo pagal 3 dalies b punktą arba, jei susitarimas nesustabdytas pagal 3 dalies b punktą, – nuo šio susitarimo įsigaliojimo datos, praėjo ne daugiau kaip treji metai.

- d) Neatsižvelgiant į 3 dalies a ir b punktus, jei šio susitarimo laikinas taikymas nutraukiamas ir šis susitarimas neįsigalioja, galima pateikti reikalavimą pagal Trečio skyriaus (Ginčų sprendimas) A skirsnį (Investuotojų ir Šalių ginčų sprendimas) dėl režimo, taikyto tuo metu, kai šis susitarimas buvo laikinai taikomas, su sąlyga, kad nuo susitarimo laikino taikymo nutraukimo praėjo ne daugiau kaip treji metai.

Šioje dalyje sąvokos „šio susitarimo įsigaliojimas“ apibrėžtis, nustatyta 4.15 straipsnio (Įsigaliojimas) 4 dalies d punkte, netaikoma.

4.13 STRAIPSNIS

Teritorinis taikymas

Šis susitarimas taikomas:

- a) ES Šalies atveju – teritorijoms, kurioms taikoma Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, pagal tose sutartyse nustatytas sąlygas ir
- b) Singapūro atveju – jos teritorijai.

Šiame susitarime sąvoka „teritorija“ vartojama kaip nurodyta, jei aiškiai nenustatyta kitaip.

4.14 STRAIPSNIS

Priedai, priedėliai, bendros deklamacijos, protokolai ir susitarimo memorandumai

Šio susitarimo priedai, priedėliai, bendros deklamacijos, protokolai ir susitarimo memorandumai yra jo neatsiejama dalis.

4.15 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Šalys šį susitarimą patvirtina vadovaudamosi jų taikoma tvarka.
2. Šis susitarimas įsigalioja antro mėnesio po to, kurį Šalys pasikeičia raštiškais pranešimais, kuriais patvirtina įvykdžiusios atitinkamus taikytinus teisinius reikalavimus ir pabaigė procedūras, kad šis susitarimas įsigaliojotų, pirmąją dieną. Šalys gali susitarti dėl kitos įsigaliojimo datos.
3. Pranešimai siunčiami Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui ir Singapūro prekybos ir pramonės ministerijos Šiaurės Amerikos ir Europos departamento direktoriui, arba atitinkamiems jų pareigas perėmusiems pareigūnams.

4. a) Šis susitarimas laikinai taikomas nuo pirmos kito mėnesio po to, kai Sąjunga ir Singapūras praneša viena kitai užbaigusios atitinkamas susijusias procedūras, dienos. Šalys gali susitarti dėl kitos datos.
- b) Jei tam tikros šio susitarimo nuostatos negali būti laikinai taikomos, Šalis, kuri negali įsipareigoti laikinai taikyti tų nuostatų, praneša kitai Šaliai apie nuostatas, kurių negalima laikinai taikyti.

Neatsižvelgiant į 4 dalies a punktą, jei kita Šalis atliko būtinas procedūras ir nepaprieštarauja laikinam taikymui per dešimt dienų nuo pranešimo, kad tam tikros nuostatos negali būti laikinai taikomos, šio susitarimo nuostatos, apie kurias nepranešta, laikinai taikomos nuo pirmos kito mėnesio po minėto pranešimo pateikimo dienos.

- c) Sąjunga arba Singapūras gali nutraukti laikiną šio susitarimo taikymą raštu pranešdama (-as) apie tai kitai Šaliai. Laikino susitarimo taikymo nutraukimas įsigalioja pirmą antro mėnesio po to, kai pateiktas tas pranešimas, dieną.
- d) Jei šis susitarimas ar tam tikros jo nuostatos taikomi laikinai, sąvoka „šio susitarimo įsigaliojimas“ reiškia dieną, kai jis pradėtas laikinai taikyti. Tuo metu, kai šis susitarimas laikinai taikomas, Komitetas gali vykdyti savo funkcijas. Vykdamas šias funkcijas priimti sprendimai neteks galios tik tuo atveju, jei šio susitarimo laikinas taikymas bus nutrauktas ir šis susitarimas neįsigalios.

4.16 STRAIPSNIS

Trukmė

1. Šis susitarimas galioja neribotą laiką.
2. ES Šalis arba Singapūras gali pateikti kitai Šaliai pranešimą raštu apie ketinimą nutraukti šį susitarimą.
3. Susitarimas nutraukiamas praėjus šešiams mėnesiams nuo pranešimo pagal 2 dalį pateikimo, nedarant poveikio 4.17 straipsniui (Nutraukimas).
4. Per 30 dienų nuo 2 dalyje nurodyto pranešimo pateikimo bet kuri Šalis gali prašyti pradėti konsultacijas dėl šio susitarimo nuostatų, kurios turėtų nustoti galioti vėliau nei nurodyta 2 dalyje. Konsultacijos pradedamos per 30 dienų nuo šio Šalies prašymo pateikimo.

4.17 STRAIPSNIS

Nutraukimas

Jei šis susitarimas nutraukiamas pagal 4.16 straipsnį (Trukmė), jis dar dvidešimt metų nuo tos datos galioja investicijoms, kurioms taikomas šis susitarimas, padarytoms iki šio susitarimo nutraukimo datos. Šis straipsnis netaikomas, jei šio susitarimo laikinas taikymas būtų nutrauktas ir šis susitarimas neįsigaliojotų.

4.18 STRAIPSNIS

Naujų valstybių narių stojimas į Sąjungą

1. Sąjunga nepagrįstai nedelsdama praneša Singapūrai apie trečiųjų šalių prašymus siekti narystės Sąjungoje.
2. Per Sąjungos ir narystės siekiančios šalies kandidatės derybas Sąjunga deda pastangas:
 - a) Singapūro prašymu teikti, jei įmanoma, informaciją apie bet kokį klausimą, kuriam taikomas šis susitarimas, ir
 - b) atsižvelgti į visas Singapūro pateiktas pastabas.

3. Sąjunga kiek galėdama anksčiau praneša Singapūrai apie derybų su narystės Sąjungoje siekiančia šalimi kandidate dėl stojimo rezultatą ir stojimo į Sąjungą įsigaliojimą.
4. Pakankamai iš anksto iki šalies įstojimo Komitetas išnagrinėja jo poveikį šiam susitarimui ir nusprendžia dėl reikiamų pataisymų ar pereinamojo laikotarpio nuostatų.
5. Nauja Sąjungos valstybė narė prisijungia prie šio susitarimo deponuodama prisijungimo prie jo aktą Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriatui ir Singapūro prekybos ir pramonės ministerijos Šiaurės Amerikos ir Europos departamento direktoriui, arba atitinkamiems jų funkcijas perėmusiems pareigūnams.

4.19 STRAIPSNIS

Autentiški tekstai

Šis susitarimas sudarytas dviem egzemplioriais anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, ir visi šie tekstai yra autentiški.